1860. | N°. 58

LEEUWARDER COURANT.

VRIJDAG | 20 JULIJ.

Bij deze Courant worden twee Bijvoegsels uitgegeven.

WEENEN, 14 Julij.

Omtrent de italiaansche aangelegenheden wordt medegedeeld, dat de Koning van Napels den Paus heeft geraadpleegd over de aan te nemen regeringsbeginselen, en ten antwoord heeft bekomen, dat het ongeraden zoude zijn om het Fransche stelsel aan te nemen, vermits het den Koning, bij de invoering en werking van hetzelve, aan de magt zou ontbreken, om de verkiezingen in eenen met zij e Regering overeenstemmenden zin te leiden; en dat het aannemen van het Sardinische stelsel zeer ongeraden zoude zijn, uithoofde bij hetzelve aan de burgelijke overheid het vermogen wordt verzekerd om de hooge geestelijkheid in het vervullen harer voornaamste verpligtiging te belemmeren. De Paus vermeent intusschen, dat de Koning in geen geval zijne hoofdstad mag verlaten.

Verder wordt gemeld, dat de berigten, nopens den stand van zaken in Italie, zeer verward zijn; dat op sommige plaatsen de revolutionnaire woelingen hebben opgehouden, maar dat zij op andere veld winnen. Op Sicilie begint zich eene partij te doen gelden, die boven alles orde verlangt, tegen de aanslagen der niet bezitters, waardoor Garibaldi in weerwil van de aanzienlijke hem toegevoerde versterking van vrijwilligers, in een nogal moeijelijken toestand wordt gebragt.

In Napels schijnen de omwentelingsgezinden te willen afwachten, op welke wijze de constitutie zal worden te werk gesteld.

— Van eene half officiële zijde wordt het vermoeden, alsof een groot gedeelte van de Oostenrijksche staatsschuld in handen van buitenlanders zou zijn, voor stellig ongegrond verklaard.

PARIJS, 16 Julij.

Volgens een bij de *Patrie* ontvangen schrijven uit Turyn van den 13 dezer waren de onderhandelingen over een bondgenootschap tusschen Sardinie en Napels in ernst aangevangen, en werd het er in de diplomatieke wereld niet onmogelijk geacht; dat die onderhandelingen, in weerwil der vele moeijelijkheden, tot eene schikking tusschen die twee Staten zou leiden. Zoo dit doel bereikt wordt — zegt de *Patrie* — zal het te danken zijn aan het door de mogendheden te kennen gegeven verlangen, aan het beleid en de inschikkelijkheid van het hoofd van het Turynsche Kabinet en aan de echt Italiaansche gezindheid van het liberale ministerie van Napels.

De jongste berigten uit de Levant zijn nog steeds zeer treurig. Men spreekt van nieuwe buitensporigheden, die tegen de Christenen zouden bedreven zijn. Een Fransch oorlogsschip, naar Latakié afgezonden, eene haven in de provincie Tripoli gelegen, was genoodzaakt geworden het anker te werpen binnen het bereik der stad, ten einde het fanatieke gedeelte der bevolking in bedwang te houden, dat ten gevolge van deze bedreiging rustig was gebleven. Men verzekert, dat, volgens inlichtingen door den kommandant der scheepsdivisie ontvangen, op onderscheidene punten de schandelijkste ontwerpen tegen het leven der Christenen werden gesmeed. De scheepsbevelhebbers namen al de vereischte maatregelen om aan de bezwaren van den toestand het hoofd te bieden.

Van den 17den. Het budget en de wet tot overname van particuliere kanalen voor rekening van den Staat zijn bij het Wetgevend Ligchaam aangenomen.

De *Moniteur* deelt eene dépêche mede van den bevelhebber der Fransche scheepsmagt voor Beyruth. Volgens dezelve was de aanval tegen de Christenen te Damascus den 9den dezer des avonds begonnen, en waren reeds dien avond een groot aantal mannen gedood en vrouwen naar de harems weggesleept. Het Engelsche consulaat zou verschoond zijn; de consuls van Frankrijk, Rusland en Griekenland zouden bij Abd-el Kader eene toevlugt gevonden hebben. De Turksche overheden waren niet tusschen beide gekomen. Den 9den zijn te Beyruth 3000 man Turksche troepen aangekomen. De ongerustheid der Christenen nam steeds toe, en men zag reikhalzend de aankomst van de Turksche commissarissen Vely- en Namik-Pacha te gemoet.

Van den 18den. De *Patrie* verzekert, dat te Aleppo en Killis groote gisting heerscht.

LONDEN, 16 Julij.

In de zitting van het Hoogerhuis zeide lord Wodehouse heden, in antwoord op eene vraag van lord Clanricarde, dat, naardien het houden van eene conferentie door Zwitserland zelf verlangd is, de Engelsche Regering daarin wel heeft moeten toestemmen, maar hoe hij niet geloofde dat het noodig is van Frankrijk de verzekering te vorderen dat die mogendheid naar geene latere uitbreiding van grondgebied trachten zal.

Van den 18den. In het Hoogerhuis heeft lord Wodehouse verklaard, dat de berigten wegens den moord der Christenen in Syrie volkomen bevestigd worden. Te Damascus waren 500 menschen, waaronder de Nederlandsche consul, vermoord — Er is nog niets besloten nopens eene regtstreeksche tusschenkomst der mogendheden in Syrie. De onderhandelingen daarover worden voortgezet.

's GRAVENHAGE, 18 Julij.

Een van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie ontvangen telegram, de dato Batavia 7 Junij 1860, luidt: „Goede tijding van Bonie. De ex-koningin en Datoe Sawitto hebben hunne onderwerping aangeboden. De Europesche mail nog niet aangekomen."

— Men verneemt, dat bij den Raad van State aanhangig is een ontwerp van wet tot voorziening in de bezwaren, in den laatsten tijd ontstaan uit de toepassing door de regtelijke collegiën van de straf van deportatie, en dat ook bij het departement van justitie in bewerking is een ontwerp van wet op de organisatie van den Raad van State.

HARLINGEN, 18 Julij.

Het onlangs in de Noordzee zonder bemanning gevonden en hier aangebragte kofschip *Wubbechina Ilbina*, geladen met klipsteen, behoorde aan den kapitein Bloema te Farmsum. Toen de equipage bemerkte, dat het water in het hol klom, zette zij de sloep uit, om zich op een nabijzijnd Noordsch schip te redden. De kapitein, die de bemanning eerst bij zich zocht te houden, was eindelijk genoodzaakt mede te gaan, wilde hij niet alleen aan boord blijven.

Na door het voorbijzeilende schip opgenomen en in Noorwegen aan land gezet te zijn, keerden allen in het Vaderland terug. De kapitein heeft thans zijn schip weder in bezit genomen.

LEEUWARDEN, 19 Julij.

[Het tweede Bijvoegsel behelst: *a*. Bekendmakingen van Burgemeester en Wethonders van Leeuwarden: 1°. betreffende de miliciens verlofgangers, en 2°. omtrent eene in 1861 te Haarlem te houden algemeene Nationale Tentoonstelling; *b*. kort verslag van de zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 16, 17 en 18 Julij; *c*. idem van de zittingen der Provinciale Staten van Friesland van 17, 18 en 19 Julij, en *d*. het door die Staten vastgesteld adres aan Z. M. den Koning omtrent de vestiging van een geregtshof te Leeuwarden.]

In den Stads- of Prinsentuin werd maandag nacht een prachtig schitterend vuurwerk (vervaardigd door den heer van den Brugh te Amsterdam) afgestoken, terwijl [illegible] hoorn-muziek van de infanterie daarbij op uitmuntende wijze liet hooren, [illegible] het groot aantal bezoekers, dat p. m. 2600 bedroeg, bij het aangenaam [illegible] heerlijk genot werd verschaft.

[illegible] *de Nederlanden* van de heer Groen heeft men met genoegen opge[illegible] daar in deze kermis (behoudens met ééne uitzondering) den bezoekers [illegible] niet door het rondgaan met borden worden lastig gevallen, wat toch [illegible] eenigzins de illusie wegneemt, die men zich van het beste muziekge[illegible]

[illegible] Holl. tooneelisten, onder directie van de heeren Breedé [illegible] maandag avond tot opening van het tooneel gegeven *De Kaartlegster*, drama, naar het Fransch van Victor Séjour. De schrijver heeft de bekende Mortara geschiedenis tot onderwerp gekozen en op treffende wijze de gevolgen van dergelijke gebeurtenissen geschilderd. De uitvoering was allerverdienstelijkst, zoo als men niet anders van de bekende talenten van mevr. Valois-Sablairolles, die de rol van de Kaartlegster uitmuntend vervulde, even als mevr. Korlaar, die van Paula kon verwachten, terwijl niet minder de heeren Spoor, Haspels, Korlaar en mevr. Iburg hunne talenten aan den dag legden en ook de overige leden van dit uitmuntend gezelschap goed medewerkten, zoodat het aan bijvalsbetuigingen, die bovenal aan mevr. Valois-Sablairolles bij herhaling ten deel vielen, niet ontbrak, en de hoofdvertooners ten slotte werden teruggeroepen. — Met genoegen zal men (zie advertentie) vernemen, dat morgen avond, ter voldoening aan het voor dit gezelschap zoo hoogst vereerend te kennen gegeven verlangen, eene tweede voorstelling van dit zoo algemeen belangstelling wekkende drama zal worden gegeven.

Dingsdag avond werd aldaar gegeven *De Dochter van den Emigant*, van den zelfden schrijver, waarin de dames Korlaar, Iburg en van Velzen en de heeren Spoor, Victor Driessens, Beems, van der Grijp en Haspels optraden, die aan al de aanwezigen door hun uitmuntend spel een genotrijken avond verschaften.

Gisteren avond werd met groot succes opgevoerd het geschiedkundige tooneelspel *Partijwoede* of *Engeland in* 1651, dat bij velen van vroeger bekend, door dit gezelschap thans echter voor de eerste maal werd vertoond, en in welk stuk de hoofdrollen door mevr. Valois-Sablairolles (Johanna Laud), de heeren Kiehl (John Koke), Spoor (Hamilton) en Korlaar (Henry Laud) zoo voortreffelijk werd afgespeeld, dat zij onder het levendigste applaudissement herhaaldelijk werden teruggeroepen.

Maandag avond werd in het Grand Théâtre des Variétés van den heer van Lier eene tweede voorstelling gegeven van *de Tijgerjager*, met niet minder succes dan den vorigen avond. Het talrijk publiek beloonde de hoofdvertooners dan ook met luide toejuichingen. In ons vorig no. vergaten wij te melden, dat de fraaije muziek van dit stuk gecomponeerd is door onzen voormaligen stadgenoot den heer L. W. Luers, orchestmeester aan dezen schouwburg.

De voorstelling, van *Paillas*, op dingsdag avond, gaf aan mevr. van Lier en den heer Nuggelmans, als hoofdvertooners, de gelegenheid hunne talenten ten toon te spreiden, die dan ook bij herhaling door de aanwezigen werden teruggeroepen. Ook de overige vertooners droegen veel bij tot het welslagen van het geheel. Eene bijzondere vermelding verdient het dochtertje van den heer van Lier, dat de rol van Jaquinet uitmuntend vervulde en door haar lief spel ieder bekoorde. Het nastukje: *Met slaande Trom*, waarin de heer Faassen de hoofdrol vervulde, bragt aller lachspieren in beweging en voldeed algemeen.

In beide théâtres is deze week ook opgevoerd *De Schipbreuk van la Perouse* (bij de heeren Boas en Judels op maandag avond tot opening van het tooneel), een stuk vol handeling en afwisseling, terwijl het schoone decoratief niet weinig toebragt om den toeschouwers te voldoen. Wij zullen in dezen geene vergelijkingen maken tusschen de uitvoeringen in beide théâtres; genoeg zij het, dat alle de hoofdpersonen hunne rollen verdienstelijk vervulden. Bij de heeren Boas en Judels waren het de heeren van Ollefen, Morin, Bruijn, Judels, Hermans enz. en de dames Sablairolles en Roos, die de zege moet toegekend worden, terwijl bij den heer van Lier, het de heeren B. Lorjé, Nuggelmans, Faassen, B. van Lier, Grader en de dames van Lier en Domhoff waren, die uitmuntten, terwijl wijders bij beide het overige personeel hun uiterste best deed, zoodat de talrijke bezoekers deze schouwburgen zeer voldaan hebben verlaten.

Ten slotte kunnen wij niet nalaten eenige woorden te wijden aan de jonge jufvr. Rozelaar (bij de heeren Boas en Judels) en aan den jongen heer van Lier, die, beide in de verschillende schouwburgen de rol van de kleine *George* vervulden, op zoodanige wijze, dat het ieders bewondering wekte en ook hen luide bijval ten deel viel.

Op dingsdag avond werd bij de heeren Boas en Judels een stuk van een ander genre gegeven, zijnde *Armoede en Grootheid.* De heeren van Ollefen, Morin, Bruijn, Judels, van Biene en de dames Sablairolles, Roos en Stol als hoofdvertooners wedijverden als ware het in het uitmuntend uitvoeren hunner rollen, zoodat het moeijelijk valt wie van die vertooners wel den eerepalm van die voorstelling zoude moeten uitgereikt worden. Het opgetogen publiek riep de hoofdvertooners dan ook als belooning voor hunne talenten bij herhaling onder daverende applaudissementen terug. Ook het aardig nastukje: *De Lekkerbek zonder geld* werd met veel bijval ontvangen en door de vertooners, de heeren Judels, Rozelaar, Strelitski, Meza, Hermans enz. vlug afgespeeld.

Gisteren avond werd in dezen schouwburg opgevoerd *De Orgeldraaijer en zijne Pleegdochter*, drama, naar het Hoogduitsch van C. Birch Pfeiffer, dat vele zedelijke waarheden bevat en een goede moraal tot grondslag heeft. De uitvoering was zeer verdienstelijk, vooral onderscheidden zich de heeren Judels (de orgeldraaijer), Morin (matroos), Strelitski (meesterknecht), Rozelaar (bakkersknecht) en de dames Sablairolles (pleegdochter), Roos (winkeldochter), Stol (bakkerin) enz. De overige spelers werkten naar vermogen mede, zoodat zij ten slotte door het talrijk publiek werden teruggeroepen.

— De gemiddelde boezemwaterstand over de geheele provincie was, volgens den wekelijkschen peilstaat: den 8sten 10, den 9den 10, den 10den 10, den 11den 10, den 12den $8\frac{2}{3}$, den 13den $8\frac{2}{3}$, en den 14 Julij $9\frac{1}{2}$ duimen boven zomerpeil.

— Door Z. M. is herbenoemd en bij vernieuwing aangesteld tot kantonregter te Hindeloopen de heer P. Visser.

— Uit de opgave van regeringswege, nopens de opbrengst van de Rijksmiddelen, gedurende het eerste halfjaar van dit jaar blijkt, dat die opbrengst, in vergelijking met die van 1859, eene vermeerdering heeft opgeleverd van ƒ 1,423,018 $98\frac{1}{2}$.

— De duikers, die op het wrak der *Lutine* werkzaam waren, zijn thans bezig op het wrak van het met den Pinksterstorm in de Eijerlandsche gronden gestrande stoomschip *Harburg*. Zaturdag hebben zij van de lading bovengebragt 419 schuitjes tin, tot een vermoedelijk bedrag van 6000 kilo; een der duikers wordt verzekerd bij die gelegenheid 5 uren onder water te zijn geweest.

HARLINGEN, 18 Julij. Ds. Nentius, predikant bij de Chr. Afgescheidene gemeente alhier, heeft het beroep naar Urk aangenomen.

— Te Pingjum is bij de Herv. gemeente beroepen ds. J. I. Crébas, predikant te Gapinge (provincie Zeeland).

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PARIJS, 19 Julij.

Volgens ontvangen berigten uit Napels heeft de inconstitutionnele houding van de koninklijke garde een opstand, alsmede de aftreding van de ministers geprovoceerd. De Koning had beloofd de schuldige militairen te straffen. Z. M. had zich naar de kazerne begeven en daar zelf de eed op de constitutie afgenomen; dien ten gevolge zullen de ministers hunne portefeuilles behouden.

De berigten uit Syrie ontvangen luiden hoogst treurig.

's GRAVENHAGE, 19 Julij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de Kamer den heer Schimmelpenninck verlof verleend den minister van buitenlandsche zaken te interpelleren: 1°. of hem bekend is de moord, gepleegd aan den Nederlandschen consul te Damascus; en 2°. zoo ja, welke maatregelen de Regering zal nemen om de eer en de waardigheid van ons Land te [illegible]

De beraadslaging over artikel 1 en het amendement van den heer [illegible] op dat artikel van de spoorwegwet zijn [illegible]. Verscheidene leden hebben *voor* en *tegen* het woord gevoerd. [illegible] amendement in [illegible] gebragt en met 46 tegen 25 stemmen verworpen [illegible] 1, [illegible]

rekening van den Staat worden aangelegd spoorwegen enz." het 48 tegen 22 stemmen *aangenomen*.

Morgen beraadslaging over art. 2 (aan te leggen lijnen).

AMSTERDAM, 19 Julij.

	18 Julij.	*Heden.*		18 Julij.	*Heden.*
NEDERLAND.			OOSTENRIJK.		
W. Schuld 2½ pc.	$63\frac{7}{8}$	$63\frac{1}{8}$	Metalliek 5 pc.	$51\frac{3}{8}$	$51\frac{3}{16}$
dito 3 „	$76\frac{11}{16}$	$76\frac{5}{8}$	Nationale 5 „	$58\frac{1}{16}$	$58\frac{3}{16}$
dito 4 „	$98\frac{5}{8}$	$98\frac{5}{8}$	dito 2½ „	$27\frac{1}{4}$	$27\frac{1}{4}$
Hand.-Maatsch. 4½ „	133	$133\frac{1}{2}$	bet. Amsterd. 5 „	$74\frac{1}{8}$	$74\frac{1}{16}$
RUSLAND.			SPANJE.		
H. & C°. 1798/1816 5 „	$102\frac{1}{8}$	$102\frac{1}{8}$	Obligatien 1¼ „	$39\frac{5}{8}$	$39\frac{11}{16}$
dito 1828/1829 5 „	$100\frac{7}{8}$	$100\frac{7}{8}$	dito 3 „	$48\frac{1}{2}$	$48\frac{1}{4}$
dito 4 „	$80\frac{1}{8}$	$80\frac{3}{8}$	Binnenl 6/m 3 „	$47\frac{11}{16}$	48
S. & C°. 5de s. 5 „	$88\frac{5}{8}$	$88\frac{11}{16}$	PORTUGAL.		
dito 6de „ 5 „	97	$97\frac{1}{8}$	Obligatien 3 „	$44\frac{3}{8}$	$44\frac{7}{16}$
dito 4 „	$81\frac{1}{4}$		dito 1856/1859 3 „	$42\frac{1}{16}$	$42\frac{3}{8}$

Heden. Mexico 3 pCt. $20\frac{3}{8}$.
De markt was vast.

AMSTERDAM, 18 Julij Tarwe onveranderd, Rogge flaauw, op levering in een doen, andere granen onveranderd. — Koolzaad op 9 vat op October 71½ p. v., op November 72 p. v. — Raapolie, vliegend *f* 39.50, op November *f* 41.50, op Mei *f* 43 Lijnolie, vliegend *f* 29.50, op het najaar *f* 30.50.

GRONINGEN, 17 Julij. Tarwe alleen iets lager te plaatsen, Rogge 15 cent en Boekweit 35 cent lager, Garst en Voerhaver in een doen, Boonen slap en iets lager, Gort als voren. — Nieuw Aveelzaad *f* 10.25 à *f* 11.25. — Raapolie *f* 38.75 à *f* 39 en Lijnolie *f* 29.50.

SNEEK, 17 Julij. Boter *f* 45 Aanvoer 1343 ¼ en 71 ⅛ vaten. — Kaas: kanter- *f* 32 à *f* 33, nagel- *f* 31 à *f* 35. Aanvoer 41,760 Ned. ponden.

ERRATUM. In de advertentie van den heer N. J. SINGELS Directeur van het Stedelijk Instituut voor Jonge Heeren te Leeuwarden, voorkomende in ons nommer van 13 dezer, staat, dat de nieuwe Leercursus aanvangt 27 Augustus e. k.; *dit had moeten zijn:* **den 7 Augustus e. k.**

STADS- OF PRINSENTUIN.

ZONDAG den 22 Julij 1860:

HARMONIE-CONCERT.

Aanvang 's namiddags ten 5½ uur. — ***Entrée 50 cent.***

MAANDAG den 23 Julij 1860:

ILLUMINATIE en CONCERT.

Aanvang 's avonds ten 9½ uur. — ***Entrée 60 cent.***

De Concerten uit te voeren door het Muzijkkorps der Stedelijke Schutterij alhier.

FRASCATI,

Heden Vrijdag en **morgen Zaturdag**, ***entrée 30 cent*** (in vertering), **Zondag 25 ct.**, **Maandag 50 ct.**, in de **gedecoreerde Zaal** en **Tuin** van den Ondergeteekende, door het Muzijkgezelschap, onder directie van den Heer MARTENS.

MATINÉE MUSICALE

op **heden Vrijdag** den 20, **Zondag** den 22 en **Maandag** den 23 Julij, 's middags 12 uur. W. v. d. WIELEN.

SCHOUWBURG TE LEEUWARDEN.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN,

Directie: BREEDÉ & VALOIS.

***Heden* Vrijdag** 20 Julij, op vereerend verlangen, eene tweede doch zeker laatste Voorstelling van: **DE KAARTLEGSTER**, Drama in 5 bedrijven en een Voorspel.

Zaturdag 21 Julij: **DE SCHOENLAPPER**, Drama in 5 bedrijven. (*Nooit alhier vertoond.*) In het 1ste bedrijf, **PAS DE DEUX**, door den Heer en Mad. ZINCK — ***Aanvang ten HALF ACHT ure.***

Grand Théatre des Variétés

van AMSTERDAM.

Directie: A. VAN LIER JZN., No. 1 van het Paleis van Justitie.

Op ***heden* Vrijdag** 20 Junij: **VICTORIJN of HET WEESKIND en DE MOORDENAAR**, Tooneelspel in 3 bedrijven, door M. G. ENGELMAN, Muzijk van L. W. LUERS. — Daarna: **GOEDEN MORGEN MIJN HEER FISCHER**, kluchtige Vaudeville in 1 bedrijf, naar het Hoogduitsch, Muzijk van CONRADI. — ***Aanvang ten 8 ure.***

Salon des Variétés

onder directie van P. BOAS en N. JUDELS.

Heden* Vrijdag** 20 Julij, op vereerend verzoek: **DE BETOOVERDE PRINS**, vrolijke Vaudeville in 3 Afdeelingen, naar het Hoogduitsch, door P. BOAS, met nieuwe Coupletten, nieuwe Decoratien en Costumes. — Na hetzelve: **DE GEVEINSDE ZOTHEID DOOR LIEFDE**, nieuwe vrolijke Vaudeville in een bedrijf, naar het Fransch, vrij bewerkt door P BOAS, waarin Mevr. *Roos* vier verschillende karakters zal vervullen. — ***Aanvang 8 uur.

MACHINES EN BREUKBANDEN.

De Ondergeteekende berigt aan alle belanghebbenden, dat de alom beroemde ELASTIEKE-, MECHANIEKE-, LIES-, DIJE- en NAVEL BREUKBANDEN, allen zonder riemen en tusschenbeensbanden bij voortduring met het beste gevolg en grootste gemak voor de Lijders worden gedebiteerd.

Eene meer dan 30 jarige ondervinding heeft mij geleerd en doen zien dat *deze hechte* soort van Breukbanden de voortreffelijkste zijn, en verschillende wijzingen enz., die ik aan dezelve kan geven, hebben de beste resultaten opgeleverd, daar er een overgroot getal van personen volkomen door zijn genezen, die thans geene Breukband behoeven te dragen; alsmede *zijne* soort van gewone veerkrachtige **Breukbanden.** Verder MACHINES, die zonder ongemak gedragen worden en dienen tot verhelping en herstelling van Ruggegraadskrommingen, Scheefheid en andere misvormingen des ligchaams.

Getuigen de honderden gunstig herstelden door mijne Orthopædische toepassing.

Dit een en ander is door zeer matige prijzen ook verkrijgbaar gesteld voor den Ambachts- en geringen Landman.

H. MEURSINGE, *Chirurgijn te Leeuwarden,*
Groote Kerkstraat lett. I no. 85 *bij de Fransche Kerk.*

WEDUWEN- EN WEZENBEURS VOOR ONDERWIJZERS

IN FRIESLAND.

ALGEMEENE VERGADERING van **deelhebbers der Beurs en afgevaardigden** uit de 9 districten, op Vrijdag den 27 Julij 1860, des middags 12 ure, in 't Hôtel de Nederlanden, bij den Logementhouder GROEN in 't Zaailand te Leeuwarden.

De Hoofdcommissie,
J. H. BEHRNS, *Voorzitter.*
P. A. MEETER, *Algem. Boekhouder.*

FRANSCHE SCHOOL VOOR MEISJES TE FRANEKER.

Ondergeteekende heeft de eer, aan Ouders en Voogden te berigten, dat de LESSEN aan hare School den 13 Augustus weder aanvangen.

G. A. BEHRNS, *Institutrice.*

Mejufvrouw A. J. W. DE JONGH, Stads Kostschoolhoudster, maakt aan belanghebbenden bekend, dat de **nieuwe cursus** aan hare school nemen zal op Maandag den 27 Augustus.

Prospectussen en verdere Informatien zijn te bekomen bij de Heeren GROOT en Mr. B S. STIENSTRA, zoowel als bij de Institutrice zelve.

ONDERWIJS.

De Ondergeteekende maakt aan de belanghebbenden bekend, dat hij voornemens is primo Augustus a. s. eene DAGSCHOOL voor de **Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen**, de **Wis- en Natuurkunde** en wat verder tot eene beschaafde opvoeding behoort, te Gorredijk te vestigen; terwijl hij zich gaarne met de geheele opvoeding van een klein getal Jongelingen uit den fatsoenlijken burgerstand zal belasten. Ouders en Voogden, die van deze gelegenheid voor hunne Kinderen wenschen gebruik te maken, worden verzocht vóór den 28 dezer daarvan aangifte te doen ter Secretarie van Opsterland te Beetsterzwaag of bij de Heeren Wethouders te Gorredijk.

Bolsward, den 13 Julij 1860. K. JELLEMA Jz.

KEURING VAN 2 EN 3 JARIGE PAARDEN.

HET BESTUUR van de **8ste Afdeeling** der **Friesche Maatschappij van Landbouw** en **Veeteelt** maakt bij deze bekend, dat, ter gelegenheid van de Harddraverij met 3 jarige Paarden, op **Donderdag** den 9 *Augustus* 1860 te ***Akkrum***,

Op dien dag, des voormiddags aldaar,

eene KEURING zal worden gehouden van **2 en 3 jarige Paarden**, eigen aan Leden der Maatschappij en zulks tegen uitloving van eenen

1sten PRIJS van ***f* 40** en 2den PRIJS van ***f* 20**,

uit de Kas der Afdeeling.

De Paarden mogen niet ouder dan 3 en niet jonger dan 2 jaar zijn en des gevorderd in Tuig worden vertoond.

Zij, welke Paarden ter keuring willen aanbieden, moeten daarvan met opgave van soort en ouderdom, *vóór den 4 Augustus e. k.*, schriftelijk opgave doen bij den Secretaris der Afdeeling te Joure.

De Leden der Maatschappij hebben tot het terrein der Keuring, op vertoon hunner kwitantie, vrijen toegang. Van particulieren zal 25 cents éntrée worden gevraagd.

Het Bestuur van de 8ste Afdeeling voornoemd,
Joure, V. L. VEGILIN VAN CLAERBERGEN, *Voorzitter.*
den 10 Julij 1860. J. H. D. MUNNIK, *Secretaris.*

VERKOOP VAN KANARIEZAAD.

Mr. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal op Zaturdag den 28 Julij 1860, des namiddags te 5 uur, ten huize van Jan A. Tolsma, Kastelein te Berlikum, ten verzoeke van R. J. Hoekstra, publiek verkoopen:

De VRUCHT uitmuntend best KANARIEZAAD.

1. Van 1 bunder 5 roeden 60 ellen (3 pond.), gelegen nabij Berlikum onder Sint Anna-Parochie.
2. Van 1 bunder 3 roeden (3 pond), gelegen aan den Bildtdijk onder Sint Anna-Parochie.
3. Van 1 bunder 1 roede 30 el (2 pond), aldaar gelegen.
4. Van 57 roeden 80 ellen (1½ pond.), mede aldaar gelegen.

Conditien te vernemen ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

HEERENHUIZINGE C. A. TE LEEUWARDEN.

Mr. HORAT. ALBARDA, Notaris te Leeuwarden, zal op Dingsdagen den 31 Julij en 14 Augustus 1860, telkens des namiddags 6 uur, ten huize van J. Groen in het Hôtel de Nederlanden te Leeuwarden, publiek verkoopen:

1. Eene kapitale, wel ingerigte en uitmuntend onderhouden HEERENHUIZINGE, waarin onderscheidene behangen en geplafonneerde Vertrekken en Zaal, Keuken, Kelder, Zolders enz., voorts **Plaats**, grooten **Tuin**, Mangelkamer en Trekkas, staande en gelegen in de Groote Kerkstraat te Leeuwarden, gequoteerd letter F no. 123, kadastraal bekend sectie C no. 235; laatst bewoond geweest door wl. Mejufvrouw M. Albarda

Te aanvaarden 14 dagen na de finale toewijzing, en te bezigtigen op de verkoopdagen, van 's voormiddags 11 tot 's namiddags 3 uur, op vertoon van Toegangkaartjes, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

2. Eene WONING achter en naast het vorige perceel te Leeuwarden, gequoteerd lett F no. 246, kadastraal bekend sectie C no. 243, groot 48 el; in gebruik bij Frans Duim tot den 12 November 1860, voor 90 cent per week.
3. Een STOEL- en VROUWENZITPLAATS, no. 110, in de Groote Kerk te Leeuwarden; zitgeld *f* 2.90.
4. Een DITO, no. 36, in de Wester Kerk aldaar; zitgeld *f* 2.10.

Beide te aanvaarden 1 November 1860.

Conditien te vernemen en billetten te bekomen ten Kantore van den Notaris.

Mr. HORAT. ALBARDA, Notaris te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van den Heer L. HARMENZON aldaar, op Maandag den 30 Julij 1860, bij Brouwer in het Schippershuis te Leeuwarden, provisioneel, en op Maandag den 20 Augustus 1860, in de Zaal van W. v. d. Wielen aldaar, finaal, telkens des namiddags 6 uur, publiek verkoopen:

1. Eene hechte KOOPMANSHUIZINGE, gequoteerd lett. M no. 82, met onderscheidene Magazijnzolders, PAKHUIS, ruime SCHUUR en afzonderlijk staand BEENDERENHOK, voorts **Plaats**, **Bleek**, **Tuin** enz., benevens eene **vrije Steeg**, staande en gelegen aan het Noordvliet te Leeuwarden, zeer geschikt tot het oprigten eener Fabriek, hebbende eene uitgemeten grootte van 8 roede 65 el.
2. Eene HUIZINGE met onderscheidene Zolders, **Plaats** en **Bleek**, staande en gelegen naast het vorige perceel, gequoteerd lett. M no. 82*a*, en uitgemeten ter grootte van 1 roede 50 el.
3. Eene uitmuntende snelzeilende BOOT, met volledig Tuig, lang 5,066 el (17 voet) en wijd naar rato. — Te bezigtigen op de verkoopdagen van af des voormiddags 9 uur, voor het huis van Brouwer op het Vliet.

Voormelde perceelen 1 en 2 zijn bij den Heer K. T. van den Bos in eigen gebruik, te aanvaarden den 12 November 1860, en te bezigtigen op de verkoopdagen, van 's voormiddags 11 tot 's namiddags 2 uur, op vertoon van Toegangkaartjes, die, even als de Verkoopbilletten, ten Kantore van den Notaris te bekomen zijn, alwaar inmiddels de conditien ter lezing liggen.

DEZELFDE NOTARIS zal, op tijd en plaats bovengemeld, publiek verkoopen:

Eene WONING, staande en gelegen nabij de Infirmerie en Wubbewiesjestraat te Leeuwarden, gequot. lett. K no. 249, Kad. bekend gem. Leeuwarden, sectie A no. 18, groot 20 el; bij Antoon Wijnants Kiefer in huur voor 80 cent per week.

Te aanvaarden 12 Mei 1860.

VERKOOP TE *LEEUWARDEN*. — De Notaris A. WIERSMA te *Rauwerd* zal op *Maandag den 30 Julij 1860*, 's avonds 7 uur, in het *Dokkumer Veerhuis*, bij de voormalige Hoeksterpoort te Leeuwarden, publiek provisioneel verkoopen:

1. Eene nette, in de laatste jaren aanzienlijk verbeterde BURGERHUIZINGE c. a., staande en gelegen in de Opgang bij de Nieuweburen te Leeuwarden; Kadaster sectie A no. 97, groot 42 ellen.

   Bij de Wed. Jacobus de Haas als mede-eigenares in gebruik; den 12 November 1860 vrij te aanvaarden.

   Te bezigtigen op den verkoopdag, 's morgens van 10—1 uur.
2. Een STOEL of ZITPLAATS, in de Groote Kerk te Leeuwarden, zijnde no. 105. Dadelijk te aanvaarden.

BOELGOED.

R. BLOEMBERGEN SANTEE te Leeuwarden zal, ten verzoeke van den Heer Mr. C. WIERSMA, Notaris aldaar, op Dingsdag den 31 Julij 1860, des voormiddags 9 uur, ten sterfhuize van den Heer J. Faber Schoonlingen, op het Zwitserswaltje aldaar, verkoopen: Een netten INBOEDEL, bestaande hoofdzakelijk in: mahonijhouten Kabinet, 2 dito Linnenkasten, dito Secretaire, dito Spiegelkastje, dito Lessenaar, 2 dito Tafels met inlegbladen, 2 dito Theetafels, Stoelen en Fauteuils met triepen zittingen, differente Spiegels en Schilderijen, Speelklok, Hoekbuffet, Pendule met Vasen, Tapijten, Karpetten, 8 Kagchels, Porcelein, Glas, Koper, Tin en Aardewerk, 4 Bedden met toebehooren, voorts gouden Horologie, zilveren Tabaksdoos, dito Suikerlepeltjes en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Te bezigtigen Maandag den 30 Julij, des namiddags van 2 tot 7 uur.

Verkoop van nieuwe Planken enz.

R. BLOEMBERGEN SANTEE te Leeuwarden zal op Vrijdag den 27 Julij 1860, des voormiddags 10 uur, bij B. M. Oosterhof, Kastelein buiten de voormalige Vrouwenpoort aldaar, verkoopen: Eene partij NIEUWE PLANKEN, van differente lengte, dikte en breedte, zoomede eenige DAMLEGGERS, HEK- en STEKPALEN.

Bij gesloten briefjes te huur,

voor 7 jaar, ingaande Petri en Mei 1861:

Eene uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN** op het Oudland onder Stiens, groot naar naam en faam 30 49 72 (83 pond); thans in huur bij Willem Pieters Brouwers. — De voorwaarden liggen ter lezing dagelijks van 9—2 en van 4—7 uur aan het Kantoor van den Notaris Z. S. DE HAAN op den Eewal te Leeuwarden, alwaar de briefjes uiterlijk den 27 Julij 1860 moeten worden ingeleverd.

Bij gesloten briefjes te huur,

voor den tijd van vijf jaren, in te gaan Petri en Mei 1861:

Eene **ZATHE** en **LANDEN**, staande en gelegen onder *Dongjum*, groot volgens Kadaster 24 bunders 63 roeden 91 ellen Bouw- en Weiland; thans in gebruik bij *Jacob Wijtzes Anema*. — De condities liggen ter lezing in de Herberg te *Dongjum*, terwijl de briefjes vóór of op den 10 Augustus e. k. *franco* moeten worden ingezonden aan Mr. C WIJBENGA te *Franeker*.

Uit de hand te huur,

van af Augustus 1860 tot Mei 1861: De sedert vele jaren met goed succes tot het houden eens KOFFIJHUIS gebezigde ruime BOVENZAAL, met Woonkamer, Keuken en Zolder c. a., der Huizing letter C no. 284, aan de Koe of Nieuwmarkt te Bolsward. — Te bevragen bij de eigenaarsche S. W. VAN DER MEER, Weduwe S. H. MEIJER aldaar.

UIT DE HAND TE KOOP: TWEE HUIZEN, staande in de Buren te Exmorra. Te bevragen bij J. J. REITSMA, Winkelier aldaar.

Op Afbraak te koop:

Eene voor weinige jaren nieuw gebouwde BOERENSCHUUR met STALLINGEN, lang in het vierkant 15 el, breed 6½ el en hoog ruim 6 el. Te bevragen bij den Heer J. A. VLASKAMP te Kuiore. Brieven franco.

2 Schepen uit de hand te koop:

Eene ROEFSCHUIT, groot 13 ton, met compleeten **Inventaris**, en
Een POTSCHIP, groot 9 ton, met Mast, Staag en Potterak, beide in besten staat. Te bevragen aan de Scheepswerf te Deinum.

Uit de hand te koop:

Een hechte achtkante WINDWATERMOLEN, ter grootte van p m. 12,50 el (of 42 voet), staande nabij de Zathe bewoond door Brandsma onder Sneek, en verder te bevragen bij L. I. DE VREEZE, Molenmaker en Timmerman te Leeuwarden.

TE KOOP. Een in den jare 1859 nieuw aangelegde NEGENMANS-WAGEN op **veeren**. Informatien bij K. K. BAKKER te Blija. Brieven franco.

TE KOOP. Beste STRAAT-LANTAARNEN met drie en vier Spiegels, Steenen Palen en IJzeren Armen.
Te bevragen bij A. B. KUIJPERS, Stadsbouwmeester, en J. POT te Franeker.

Uit de hand te koop:

Een beste zoo goed als nieuwe BLAASBALG bij TJ. JELGERSMA te Bolsward.

BESSEN. Ieder, die genegen mogt zijn tot de levering van 3000 Ned. ponden ROODE BESSEN, gelieve opgaaf te doen van den prijs, per N. pond, vóór Dingsdag den 24 Julij e. k., met franco brieven, aan de Boekhandelaars R. EN A. BOOMSMA te Harlingen.

TIMMERWINKEL.

Door verandering van Affaire wordt op een der bloeijendste en grootste plaatsen in Friesland ter **overneming** aangeboden: Eene beklante TIMMERMANSAFFAIRE, bestaande in: Houtschuur, Winkel en Woonhuis, alles zeer gunstig gelegen. — Nadere informatien zijn te bekomen met *franco brieven*, onder letters A. Z., bij den Boekhandelaar C. NOË LZN. te Leeuwarden.

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.
STOOMVAART
VAN
HARLINGEN NAAR HULL,
MEDE VOOR GOEDEREN NAAR
NEWCASTLE, LEITH, LEEDS, MANCHESTER
en omliggende Plaatsen.

De Eerste Klasse Nederlandsche STOOMSCHEPEN
MEDEA* en *RUBBENS
vertrekken beurtelings van **HARLINGEN** naar **HULL** IEDEREN WOENSDAG.
Adres voor *Passagiers*, *Goederen* en *Vee* te *Harlingen* bij den Agent J. FOEKENS.

LEMSTER STOOMBOOT-REEDERIJ.
DE STOOMBOOT „STAD SNEEK"

vaart: **Zondags** te **12** ure van LEMMER,
Maandags namiddags te **3** ure van AMSTERDAM.
Verder **alle dagen** der week, 's morgens te **9½** van LEMMER en 's namiddags te **3** ure van AMSTERDAM.
Deze dienst staat in correspondentie met **Diligencediensten van en naar** ***Sneek, Leeuwarden, Joure*** en ***Heerenveen.***

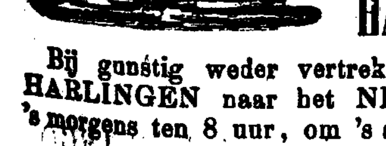

PLEIZIER-ZEETOGTJE
VAN
HARLINGEN NAAR HET NIEUWEDIEP.

Bij gunstig weder vertrekt het **Stoomschip *Burgemeester Zijlstra*** van HARLINGEN naar het NIEUWEDIEP op **Saturdag** den 21 Julij 1860, 's morgens ten 8 uur, om 's avonds circa ten 9 uur terug te zijn.
Vracht heen en terug f 2 per persoon.
Nadere informatien bij den Boekhouder N. J. SCHENKIUS te Harlingen.

Loten in Huur en Koop,

voor de 242ste STAATS-LOTERIJ,
(trekking den 23 Julij 1860),
te bekomen en het CONTRABOEK ter inzage bij
Erven P. DE VRIES Pz., bij 't Stadhuis.

BIERBROUWERIJ „DE KROON" TE LEEUWARDEN.

GARSTE BIER, per ton 10 Gulden, op kruiken 9 en 10 Cent.
NIEUW LICHT, „ „ 12 „ „ fleschen 10 „ 12 „
BRUINE BIEREN naar kwaliteit. IJ. VAN DER MEULEN.

Het verlies der Tanden hersteld.

[illegible] **COHEN**, TANDMEESTER, Vleeschmarkt lett. F no. 7 te *Leeuwarden*, [illegible] met het inzetten van **Kunsttanden** en **Gebitten**, [illegible] vereischten voldoen, waarvoor schriftelijk gegarandeerd wordt. [illegible] verder alle operatien de Tandheelkunde betreffende.

VERHUISD. Dr. W. KENT, is VERHUISD van het [illegible] naar het **Kleinzand**, in het huis vroeger bewoond door den Heer Tjallingii.
Sneek, 12 Julij 1860.

Aan de Kon. **Fabriek van Carotten** van CAMOZZI & COMP., Oude Teertuinen, 147 te Amsterdam, is voortdurend te bekomen: het in de meeste provincien gezochte SPINNAT of CAROTTEN-SAUS, dienstig tot verdrijving van de schurft bij de Schapen en ongedierte bij het Vee. Hetzelve is verre te verkiezen boven alle andere preparaten, en is met vrucht ook toegepast tot zuivering van Boomgaarden. Aan belanghebbenden worden, op aanvraag eene halve (verzegelde) flesch, tegen betaling van 25 cts., tot proefneming, afgegeven.

COCOS-ZEEP.

Deze **ZEEP** schuimt sterk, reinigt oogenblikkelijk, ontneemt alle scherpte aan de huid, maakt haar zacht en blank en geeft haar een jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stuk voor 15 cent.

Bij het wasschen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen Stoffen doet zij, van eene zuiverder en minder scherpe loog bereid, de kleuren minder aan en maakt de wol niet hard.

De goede echte soort van het **Verkoophuis** heeft den naam H. KERCKHOFF zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onderscheidt zich bovendien van de nagemaakte soorten, door hare witte en doorschijnende kleur, door droogte en hardheid in het gevoel. De nagemaakte gelijken in kleur en gevoel veel op eene vetkaars. — Wij verzoeken den dépôthouders instantelijk hunne kalanten op deze bijzonderheden opmerkzaam te maken.

Het Violet-Powder

is een welriekend Poeder, dat de daarmede ingewreven Huid ongemeen verfrischt, blank maakt en de liefelijkste geuren om zich heen werpt. Het is ook voor de luijermand zeer aan te prijzen. Het pakje kost 40 ct.
Engelsche Poederdoozen met Donzen Kwasten.

De echte Tandzeep

van Dr. SUIN DE BOUTEMARD maakt de Tanden zuiver wit, zonder het email aan te doen, bewaart ze voor ziekelijke aandoeningen en houdt den mond frisch. Het stuk kost 40 ct. en is toereikend voor een half jaar.

Brabenders Tandtinctuur

is frisch en aangenaam van smaak. Ze sterkt het Tandvleesch, maakt dat de Tanden stevig vast zitten, zuivert den adem en verhindert dat aangestoken Tanden tot verder bederf overgaan. Prijs 90 cents het fleschje.

Amsterdam, **Verkoophuis;** Leeuwarden, J. H. van Haagen, bij de Koornmarkt I 343, en Gebr. de Graaff; Bolsward, S. S. Oosterbaan en S. R. Dijkstra; Dokkum, A. Schaafsma; Dragten, J. Posthuma Sz.; Franeker, Wed. K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Harlingen, P. L. Mirande Pz. en J. S. van Dijk; Hindeloopen, David de Jong; Heerenveen, G. Overdiep; Kollum, C. Nihot; Makkum, J. B. de Boer; Meppel, A. Jeulen; Sneek, P. T. Potma, en in de andere Steden in de bekende Dépôts.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn bekend als een voldoend geneesmiddel voor zenuwachtige gestellen, verval van krachten en geestverzwakking. De buitengewone versterkende uitwerking dezer Pillen is inderdaad verwonderend; wanneer men ze goed volgens het voorschrift gebruikt, werken dezelve zoo buitengewoon goed op het gestel, dat de ontroerde zenuwen weldra tot bedaren komen, de maag versterkt en de spijsvertering bevordert wordt; daarbij krijgt het bloed een vrijen omloop, hetwelk ten gevolge moet hebben dat de beste gezondheid verkregen wordt. Personen, die studeren of zittende bezigheden hebben en daardoor onderhevig zijn aan deze ziekten, moeten vooral de Pillen gebruiken, die beschouwd worden als de grootste zegen voor het menschdom.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
DOOSJES PILLEN van *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3, *f* 6.75, *f* 13.50, *f* 20.50.
POTJES ZALF „ „ 0.80, „ 1.85, „ 3, „ 7.05, „ 13.85, „ 20.50.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. Straatman, 's Hertogenbosch; W. Beintema, Leeuwarden; Mej. Wed. H. A. Binksma, Harlingen; P. T. Potma, Sneek; S. G. Zwart, Gorredijk; S. Visser, Lemmer; S. S. Oosterbaan, Bolsward; Londen, Holloway's Etablissement, Strand **224**, en New-York, **80** Maiden Lane.

OPRUIMING
van laatste partijen gesatineerd
BEHANGSELPAPIER
van twaalf ellen, van af 30 cents de rol, wegens het gevorderde saizoen. Verzoekt beleefdelijk gunst en recommandatie. DE HARTOGH DE VRIES,
Harlingen, Voorstraat C 61.

METACHROMATYPIE,

zijnde eene nieuwe kunst, om in weinige oogenblikken op verschillende Voorwerpen en Stoffen, als: Porcelein, Glas, Hout, Hoorn, Papier, Zijde, Linnen, Katoen enz. enz., de schoonste Bloemstukken, Vruchten, Landschappen, Beeldjes, Groepen, Ornamenten enz. enz. over te brengen. Al het hiertoe benoodigde, alsmede eene zeer duidelijke verklaring is in een nette doos bevat en te bekomen in den Boek- en Plaatwinkel van C. NOË LZN., op de Breedzijde van de Nieuwestad te Leeuwarden.

NIEUW LICHT.

Bij den Ondergeteekende zijn ontvangen MODELLEN van een **nieuw soort van Lampen**, welke een zeer helder wit licht verspreiden, niet walmen en zeer gemakkelijk en zindelijk in het gebruik zijn; zij overtreffen hierin de Moderateur- en andere soorten van Lampen en zijn uitmuntend geschikt voor **Straatverlichting, Kerken, groote Localen, Logementen, Societeiten**, alsook voor Huishoudelijk gebruik. Moderateurlampen kunnen zeer geschikt tot dit Licht worden ingerigt.
Leeuwarden, 19 Julij 1860. B. ADRIANI.

GEWEREN en JAGTARTIKELEN.

J. WELLES, Geweermaker, verwittigt zijnen geëerde Begunstigers, dat bij op nieuw heeft ontvangen: Eene fraaije partij dubbele en enkele JAGTGEWEREN, PISTOLEN, Engelsch en Duitsch CRAPPÉ en JAGTARTIKELEN. — Neemt **oude Geweren** tegen **nieuwe** in ruiling aan. Hij beveelt zich minzaam in de gunst en verzoekt recommandatie, welke hij zich hoopt te zullen waardig maken door eene prompte bediening.
Leeuwarden, den 19 Julij 1860.

GOUDEN BRIL.

BRILLEN, WEERGLAZEN, VERREKIJKERS, BLIKSEMAFLEIDERS, AARD- en HEMELGLOBES, MIKROSCOOPEN, LEES-VERGROOTGLAZEN, TOONEELKIJKERS, BAD-THERMOMETERS, VOCHTWEGERS enz. zijn te bekomen en kunnen ter herstelling gezonden worden bij F. T. HUISINGA, Gezigtkundige Brillenslijper, in de Gouden Bril te Leeuwarden.

Nieuw Verkoophuis,
BIJ DE VROUWENPOORT, F 39,

heeft nog deze week uit Parijs ontvangen: Een groot assortiment BLOEMVAZEN en losse BLOEMEN, eene rijke keuze GELDZAKJES, CIGARENKOKERS, BEELDJES, PORCELEINEN TASSEN met en zonder opschriften, ALBUMS, PAPETERIEN, PLOMBS, WERKDOOSJES, GUTTHA PERCHA en andere WANDELSTOKKEN; — voorts nog eene menigte Kleinigheden, geschikt voor Cadeaux.
J. P. J. VAN ROSENDAEL & ZONEN.

Harmonica-handel

benevens alles wat tot dit artikel behoort bij
Leeuwarden. TH. POSTMA, [illegible]

HANDSCHOENEN- en SCHOENEN-MAGAZ[illegible]

VLEESCHMARKT, No. 12, TE LEEUWARDEN.

De Ondergeteekende berigt aan zijne zeer geachte Begunstigers de ontvangst der nieuwste soorten van [illegible] SCHOENEN (façon Victoria en piqué, à l'anglaise), LAARSJES, SCHOENEN, extra beste BRETELS, [illegible] SLIPS, enz. enz..

JOH. BISCHOFER, uit Ty[illegible]

Brieven en Pakjes franco.

SPIRITO SANGIORGIO, uit Milaan,

heeft de eer aan het hooggeacht Publiek te berigten, dat hij weder op de Kermis in eene Kraam ontpakt heeft een uitmuntend assortiment der nieuwste en [illegible] GALANTERIEN, BIJOUTERIEN enz., bestaande in Coralen, Lava, Cameé, Mosaïk, Agaat, Ivoor enz. enz.

Sedert verscheidene jaren het vertrouwen van het hooggeacht Publiek hebbende mogen genieten, zoo hoopt hij ook ditmaal met een druk bezoek vereerd te [illegible]gen worden, belovende eene allezins nette en uiterst civiele bediening.

Finale Uitverkoop.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij, wegens kwitering van affaire, zijn' Winkel in GALANTERIEN tot VEELVERMINDERDE PRIJZEN UITVERKOOPT.

Leeuwarden, Julij 1860. A. MARTINI.

MAGAZIJN

VAN GALANTERIEN, PENDULES, LAMPEN ENZ., BIJ DE KOORNBEURS, I 343.

Door de ontvangst van een groot assortiment FRANSCHE ARTIKELEN, is de Ondergeteekende in staat zijnen geëerde Bezoekers eene ruime keuze te kunnen aanbieden.

J. H. VAN HAAGEN.

VOORLOOPIGE AANKONDIGING.

Harddraverij te *Sneek*,

Woensdag 15 Augustus 1860,

om een EXTRA FRAAI STUK GEWERKT ZILVER,
door Paarden die niets gewonnen hebben (uitgezonderd driejarige).

ZEILVEREENIGING te *Sneek*.

HARDZEILPARTIJ

op den 22 Augustus 1860.

PROGRAMMA.

1ste Klasse.	Vracht- en Beurtschepen, zonder uitsluiting, 6 el 2 palm lengte.
2de	„	Jagten en Boeijers, boven 6 el 2 palm.
3de	„	Booten, lengte 5 el 4 palm tot 6 el 2 palm.
4de	„	Booten, lengte 4 el 8 palm tot 5 el 4 palm.
5de	„	Snikken, lengte onbepaald.
6de	„	Vischaken, lengte onbepaald.
7de	„	Bootjes, lengte beneden 4 el 8 palm.

PRIJZEN nader te bepalen.

Het Bestuur der Zeilvereeniging te Sneek,
B. WOUTERS, *Pres.*
A. P. JORRITSMA, *Secret.*

HARDDRAVERIJ TE DRIESUM,

Saturdag 28 Julij,

met toestemming van 't Bestuur, door Paarden, welke Prijs noch Premie wonnen.

PRIJS: ***Eene fraaije ZILVEREN TABAKSDOOS.***

Aangifte en Keuring 's namiddags te twee, de Draverij precies te drie uur.

L. G. BEIBOER, *Kastelein.*

GEWONE HARDDRAVERIJ TE QUATRE-BRAS

onder BERGUM.

Met toestemming van het Edel Achtb. Gemeentebestuur van Tietjerksteradeel gedenken de Kastelein A. J. WIJMENGA en eenige Liefhebbers, op Zaturdag den 28 Julij a. s, des namiddags ten 2 ure, te Verharddraven:

Een PRIJS, ter waarde van ƒ 100,

door Paarden, welke onder den man (uitgezonderd in het 3-jarige) niet meer dan een prijs hebben gewonnen.

De Aangifte der Paarden zal plaats hebben bij bovengemelden Kastelein van af 's morgens 10 tot 12 uur en daarna de Keuring en Loting.

Harddraverij te Burgwerd,

op Maandag 30 Julij 1860.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van Wonseradeel gedenkt de Kastelein H. T. HEEREMA te Burgwerd, met eenige Liefhebbers, te laten Verharddraven:

Eene extra fraaije PENDULE en twee BLOEMVAZEN TOT PRIJS, door Paarden die geen geadverteerde *Prijs* noch *Premie* hebben gewonnen, uitgezonderd driejarige, en die tot genoegen der Keurmeesters zijn.

De aangifte precies 12 uur.

KAATSPARTIJ

op Maandag den 30 Julij 1860 te Sint Jacobi-Parochie, door porturen van twee personen zamengesteld.

TOT PRIJS: ***Een GEWERKT STUK ZILVER.***

Aangifte des namiddags ten 1 uur bij P. G. KEUNING.

HARDDRAVERIJ TE ST. JACOBI-PAROCHIE.

Met vereischte toestemming gedenken de Kasteleins D. BOOMSMA en P. KEUNING met eenige Liefhebbers op Dingsdag den 31 Julij a. s., des namiddags drie uur, te Verharddraven:

Een moderne PRIJS, ter waarde van p. m. 100 GULDEN.

Door Paarden die niet meer dan twee prijzen hebben gewonnen, drie jarige uitgezonderd.

De Aangifte der Paarden vóór een uur des namiddags van genoemden dag, bij de Kastelein D. BOOMSMA.

BUITENGEWONE KAATSPARTIJ TE FRANEKER,

op Woensdag den 1 Augustus 1860 (weder dienende).

PRIJS: ***Drie ZILVEREN ZAKTABAKSDOOZEN.***
PREMIE: ***Drie DITO LEPELS.***

[illegible] onmiddelijk na de Loting, die 's morgens ten 9 uur zal plaats hebben [illegible] RENTJEMA, in de Prins. Liefhebbers [illegible] uitge[illegible] [illegible] aan te [illegible]

GELD.

WORDT GEVRAAGD, ƒ 5000, op *eerste* hypotheek, tegen 5 pCt. — Reflecteeren gelieven zich *franco*, onder letter G, te adres[seeren] aan A. VAN ZUIJLEN te Leeuwarden.

AAN OUDERS EN VOOGDEN.

Bij Burgerlieden te Sneek bestaat gelegenheid tot het plaatsen van JON[GE]LINGEN uit den fatsoenlijken stand, ter genieting van kost en inwoning, tegen billijke vergoeding. Inclinerenden gelieven zich met franco brieven, onder de lett. A. B., te adresseren ter Boekdrukkerij van J. CAMPEN te Sneek.

In de provincien Groningen en Friesland worden DEPÔTHOUDERS [illegible] vraagd voor een artikel dat zeer veel door Heeren Wittebrood- en Bes[chuit]bakkers wordt gebruikt. Zij die met genoemde Heeren in andere artikelen [illegible] len zullen, het meest in aanmerking komen.

Gelieve zich te vervoegen, onder de letters V. L., Postkantoor Scha[gen] (Noord-Holland.)

Vier TIMMERKNECHTEN kunnen werk bekomen voor 12 cent per [uur] aan de Nieuwe Pastorij te Dongjum bij Franeker. Brieven franco.

Een WAGENMAKERSKNECHT, zijn werk verstaande, kan van stonden af vast werk bekomen bij R. PUISSCHER, Wagenmaker te Hommerts.

Een WAGENMAKERSKNECHT, die zijn werk geheel of ten deele verstaat, kan dadelijk vast werk bekomen bij J. J. DE VRIES te Herbaijum.

Een KUIPERSKNECHT, die zijn werk geheel of ten deele verstaat, kan [da]delijk werk bekomen tot den 12 Mei 1861 bij IJ. CUPERUS te Oudkerk.

Een BAKKERSKNECHT, van 't platte land, zijn werk geheel of gedeeltelijk verstaande (of een LEERLING, niet beneden de 18 jaar) kan vast werk bekomen. Franco aanvragen bij den Boekhandelaar J. J. BANSMA te Dockum.

Een BAKKERSKNECHT, zijn werk verstaande, kan van stonden aan werk bekomen. Te bevragen bij J. S. SLOTERDIJK, Mr. Bakker te Balk. Brieven franco.

A. S. VAN VEEN, Bakker te Harlingen, vraagt ten spoedigste een KNECHT.

4 à 5 SCHOENMAKERSKNECHTEN, hun werk geheel of ten deele verstaande, kunnen dadelijk vast werk bekomen, onverschillig of het winter of zomer is altijd werk en goed loon naar bekwaamheid Men vervoege zich liefst in persoon of franco Brieven bij N. W. POTMA, Mr. Schoen- en Laarzenmaker te Bolsward.

In een klein gezin wordt zoo wel ter waarneming van de Huishouding als voor het gezellig verkeer gevraagd eene JUFVROUW uit den beschaafden stand en van middelbaren leeftijd, tegen voldoend salaris. Adres, onder letter H, bij den Boekhandelaar W. EEKHOFF te Leeuwarden.

Wie een LAM **vermist**, kan hetzelve, tegen bewijs van eigendom en betaling der kosten, terug bekomen bij HAAIJE R. STATEMA onder Aegum.

Bij W. EEKHOFF te *Leeuwarden* zal eerstdaags worden uitgegeven een zeer welgelijkend

PORTRET

van wijlen den Heer

J. VAN DAM,

Heel- en Vroedmeester te Leeuwarden,

vervaardigd door den Heer W. TROOST. Prijs ƒ 1, op Chineesch Papier ƒ 1.50.

De veelvuldige betrekkingen van dezen zoo hoog geachten man zullen zich dees beeldtenis zeker gaarne als eene gedachtenis willen aanschaffen.

Tevens zijn nog eenige Ex. te bekomen van de TWAALF GEZIGTEN [illegible] OP LEEUWARDEN, *naar teekeningen van* I REIJNDERS *met Beschrijving*, in karton .... ƒ 2.90.

EEKHOFF, *Geschiedkundige Beschrijving van Leeuwarden*, 2 dln. ..... ƒ 7.80.
„ *Beknopte Geschiedenis van Friesland, in hoofdtrekken* .... ƒ 4.20.

VAN LEEUWEN, *It aade Friesche Terp, of Kronijk der Vrije Friezen* ƒ 1.80.

E. HALBERTSMA, *de Jonkerboer, of Krystyd in Sint Steffens yn Ald Frieslân.* Leste schrift. ..... 75 cts.

T. HALBERTSMA, *Friesk Spjealdeboek. It libben in de Wiersizzerijen fen Maaike Jakkeles voor de Frieske Fammen.* .... 80 cts.

Bij den Boekhandelaar T. TELENGA te Franeker is verschenen: Een nieuw werkje van

WALING DIJKSTRA,

Getiteld:

DE FRISKE THIL ULESPEGEL,

of de wonderlike libbensskiednis fen Hantsje Pik,

fen him sels beschrieun en in 't liocht jouwn ƒ 0.75.

Eene goedkoope uitgave van **DE ZILVEREN RINKELBEL.**
Een volksverhaal uit de laatste helft der 18de eeuw, uit het Friesch vertaald door den schrijver **W. DIJKSTRA**, ƒ 1.20, gebonden in linnen band ƒ 1.60.

J. J. DE VRIES, **FRIESLAND**, een leesboek voor de lagere Scholen.
Tweede druk ƒ 0.25

Op de **Friske Husfrieun**, onder Redactie fen W. Dijkstra, onder meiwerking fen oaren, à ƒ 1.50 de 6 jesten in het jaar, staat de inteekening bij voortduring bij alle Boekhandelaren open.

Bij J. F. V. BEHRNS te Harlingen wordt eerstdaags uitgegeven:
Eene fraaije in tinten gedrukte

LITHOGRAPHISCHE PLAAT,

VOORSTELLENDE

de Zeil- en Roeiwedstrijd te Harlingen op Zee, 4 Julij 1860.

De teekening is naar de natuur genomen, door den Heer W. Troost, Kunstschilder te Leeuwarden, en zal de lithographische Plaat door den Heer P. Blommers te 's Gravenhage gedrukt worden; bepaald op de breedte van 36 Nederl. duimen en hoog 27 Nederl. duimen.

Prijs ƒ 1.80. Op Chineesch papier ƒ 3.

De inteekening is bij elken Boekhandelaar opengesteld, alsmede bij den Uitgever.

** Voor ƒ 8.50 in plaats van ƒ 34.60,

PROF. J. H. VAN DER PALM'S

BIJBELVERTALING MET DE AANTEEKENINGEN EN APOCRYFE BOEKEN. Gr. 8°.

Dito gebonden in fraaije heele banden, 7 deelen, ƒ 11.75.

Zoodat deze uitmuntende en nog niet overtroffene Bijbelvertaling door elk [illegible] dienstig geein gemakkelijker te verkrijgen is.

Verkrijgbaar bij C. F. STEMLER te Amsterdam en verder alom.

(Zie verder de [illegible]

[illegible] VAN DE ERVEN KOUMANS [illegible]

. Ondertrouwd:
Groningen, 11 Julij 1860.   Dr. J. IEST, van *Stiens*, en T. TUINHOUT.
Eenige kennisgeving.

. Ondertrouwd:
Bolsward, den 13 Julij 1860.   K. JELLEMA Jz. en M. VAN JUCHEM.
Eenige kennisgeving.

. Ondertrouwd:
Dockum, 20 Julij 1860.   J. S. VAN DIJK, van *Harlingen*, en J. W. VAN DER WERFF.
Eenige kennisgeving.

. Getrouwd te St. Anna-Parochie den 11 Julij 1860:
P. P. TANJA en S. T. DE JONG.
Eenige kennisgeving.

. Getrouwd:
Weidum, 12 Julij 1860.   W. KENT, *Med. Doct. te Sneek*, en J. M. TJEPKEMA, van *Winsum*.

. Getrouwd te Weidum:
Bozum, den 15 Julij 1860,   J. ANEMA, van *Bozum*, en A. K. VAN BRAAM, van *Oosterlittens*.
Eenige kennisgeving.

. Getrouwd:
Leeuwarden, den 17 Julij 1860.   F. POSTHUMA, *Apotheker te Dockum*, met S. IEST, van *Stiens*.

. Bevallen van een ZOON mijne waarde Echtgenoote K. DE HAAN, geb. SIJPERSMA.
Groningen, 10 Julij 1860.   F. E. DE HAAN, *Koekbakker*.

. Voorspoedig bevallen van een ZOON W. TRESSLING, geliefde Echtgenoot van
Wildervank, 13 Julij 1860.   Mr. L. WILDERVANCK DE BLECOURT.

. Bevallen van een ZOON Vrouwe E. B. H. IJPEIJ — VAN PANHUYS.
Leeuwarden, 13 Julij 1860.

. Bevallen van een ZOON J. SCHAAFSMA, geliefde Echtgenoot van
Harlingen, 13 Julij 1860.   R. MIEDEMA.

. Heden beviel voorspoedig van een welgeschapen ZOON TRIENTJE G. SICCAMA, geliefde Echtgenoot van
Kollum, 14 Julij 1860.   L. K. GORTER.

. Bevallen van eenen welgeschapen ZOON MARIA CHRISTINA MIDDELHOVEN, hartelijk geliefde Echtgenoote van
Harlingen, 14 Julij 1860.   H. VAN SCHOUWENBURG JACOBSZOON.
Eenige kennisgeving.

STIENS, 15 Julij 1860. Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER T. A. BUWALDA — BROUWER.

. Bevallen van een welgeschapen ZOON L. F. ZWANENBURG, geliefde Echtgenoote van
Gorredijk, 16 Julij 1860.   D. VAN DAM Hz.

. Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON Vrouwe I. G. TWISS, geboren WIJNDELS.
Tilburg, den 16 Julij 1860.

. Heden morgen overleed, na eene ongesteldheid van vijf dagen, na voorzien te zijn met de HH. Sacramenten der Stervenden, mijne innig geliefde Echtgenoot MARIJKE FONGERS HUITEMA, in den ouderdom van 53 jaren en 9 maanden, na eene genoegelijke echtvereeniging van ruim 25 jaren, mij nalatende 3 Kinderen.
Nijland, den 6 Julij 1860.   A. K. KOOPMANS.

. Heden middag werden wij bij vernieuwing in diepen rouw gedompeld, daar het den vrijmagtigen God behaagde door den dood weg te nemen mijn éénige en beminde Broeder en voor zijne nog overgebleven Kinderen een zorgdragende Vader en Behuwdvader T. J. TIJSMA, laatst Weduwnaar van T. H. WIERSMA, in leven Landbouwer te Abbega, na eene ongesteldheid van weinige dagen, in den ouderdom van ruim 49 jaren.
Is het voor de Kinderen, die nu ouderloos zijn, een zware slag, voor mij als Broeder en verdere Betrekkingen een gevoelig verlies, moge het voor den Overledene een heerlijk gewin zijn geweest.
De Heere geve ons genade, om in Zijnen alleenwijzen wil te berusten, met een gewillig goedkeuren des harten; en aan de Kinderen Zijne belofte te bevestigen van te zijn een Vader der Weezen.
Oosthem, 8 Julij 1860.   W. J. TIJSMA,
Algemeene kennisgeving.   mede uit naam der Kinderen en Behuwdzoon.

. Nog bitter bedroefd over het verlies van ons jongste Kind, hetwelk de Hemelsche Vader voor 14 dagen van ons nam, werd ik heden allersmartelijkst getroffen door het afsterven van mijnen geliefden Echtgenoot ANDELE JANS VALKEMA. Na eene ongesteldheid van weinige dagen overleed hij in den ouderdom van 42 jaren en ruim 5 maanden. De God der vertroosting schenke aan mij, mijne 3 Kinderen en onze Betrekkingen kracht, om dit treffend verlies Christelijk te dragen.   JANKE T. BOTTINGA,
Roordahuizum, den 9 Julij 1860.   Wed. A. J. VALKEMA.

. Na eene korte ongesteldheid overleed heden mijn geliefde Echtgenoot TIMOTHEUS TJIESKES HIEMSTRA, in den jeugdigen leeftijd van ruim 25 jaar, waarvan ik slechts 4 maanden met hem door den echt vereenigd was.
Dockum, 9 Julij 1860.   TJIETSKE MARTENS FABER, Wed. T. T. HIEMSTRA.

. Heden overleed, na eene langdurige sukkeling, onze veelgeliefde Zoon POPPE, in den ouderdom van 14 jaren en 8 maanden.
Lemmer, 10 Julij 1860.   H. P. BAKKER.
Eenige kennisgeving.   F. BAKKER — VAN VEEN.

. Heden overleed, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, na eene langdurige sukkeling, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot HARMANUS BORGRINK, in leven Koopman in IJzerwaren alhier, in den ouderdom van 74 en eene echtvereeniging van bijkans 44 jaren.
Leeuwarden, 11 Julij 1860.   A. BORGRINK — APPELHOFF, mede namens mijne Kinderen.
Eenige kennisgeving aan Vrienden en Begunstigers buiten de stad.
De Affaire blijft op denzelfden voet continueren.

. Heden in den vroegen morgen overleed ten onzen huize onze waarde Moeder en Behuwdmoeder RENSKE LOOIJENGA, Weduwe PIETER SCHUURMANS, in den ouderdom van 75 jaren en 6 maanden.
Bolsward, den 11 Julij 1860.   J. NIEUWENHUIS, uit aller naam.
Algemeene kennisgeving.

. Heden overleed Mejufvrouw WIJPKJE OTTES KAMP, in den ouderdom van ruim 71 jaren, Weduwe van den Heer DIRK KRAIJER, in leven Koopvaardij Kapitein.
Harlingen, 12 Julij 1860.   MAAIKE OTTES KAMP, Wed. J. WAGENAAR.
Eenige en algemeene kennisgeving.   Uit aller naam.

. Na een langdurig smartelijk doch hoogst geduldig lijden ontsliep heden avond 6 uur in vrede mijne innig geliefde Huisvrouw RINSKE FREERKS HOEKSTRA, oud 37 jaren en 4 maanden, mij uit een huwelijk van ruim 16 jaren twee Kinderen nalatende, waarvan het jongste 34 weken.
Echten, 15 Julij 1860.   KLAAS HUISMAN.

. Wederom werden ik en mijne Kinderen in diepen rouw gedompeld door het afsterven van mijn hartelijk geliefden jongsten Zoon, den Heer DIRK HOUWINK. Eene korte doch hevige ongesteldheid nam hem van ons weg in den nog jeugdigen ouderdom van bijkans 19 jaren.
Sneek, 15 Julij 1860.   Wed. G. HOUWINK.
De vele Vrienden en Bekenden gelieven deze als eenige kennisgeving aan te nemen.
De Brouwerij G. HOUWINK, waarvan de Overledene deelgenoot was, blijft op denzelfden voet bestaan.

. Heden middag overleed onverwachts onze Moeder JANTJE DOUWES DIJKSTRA, Wed. van SIJTZE RIENTZES RIENSTRA, geboren den 9 December 1772, en overleden 13 Julij 1860, nalatende vier Kinderen, vijf en veertig Kleinkinderen en negen en zestig Overkleinkinderen.
Burgwerd, den 13 Julij 1860.   JOHAN H. HESSLENGA.
Kennisgeving aan Familie en Bekenden.   ANTJE S. RIENSTRA.

. Heden ontsliep, na eene langdurige en smartvolle sukkeling, tot diepe droefheid van mij en mijne vijf Kinderen, mijne geliefde Echtgenoot JENTJE MIDDELVELD, in den ouderdom van bijna 49 jaren.
Zwartsluis, den 15 Julij 1860.   A. H. VIERSEN.

. Heden overleed, tot onze innige droefheid, onze geliefde zorgdragende Moeder ANTJE JELLE DE GROOT, Wed. G. E. BLAUW, in den ouderdom van bijkans 68 jaren.   Uit aller naam,
Gorredijk 16 Julij 1860.   J. G. BLAUW.

. Heden overleed, aan een langdurige uitterende ziekte, tot mijne diepe droefheid, mijne geliefde Echtgenoot FOLKERTJE JANS KROL, in den ouderdom van ruim 40½ jaar, mij, uit een zeer gelukkig huwelijk van ruim 14½ jaar, nalatende vijf Kinderen.
Oosterlittens, 16 Julij 1860.   J. W. DE ROOS.

. Heden namidag 2½ uur voerleed ons jongst geliefd Zoontje NANNO, aan de gevolgen der hevige stuipen van slechts drie uren, in den ouderdom van 7 maanden en 10 dagen.
Franeker, den 17 Julij 1860.   Ns. PH. ROORDA. A. ROORDA — POT.
Eenige kennisgeving.

. Werden wij voor vijf dagen diep bedroefd door den dood van ons aanvallig Dochtertje JETSKE, heden trof mij nog zwaarder slag, door het overlijden van mijne dierbare Echtgenoote ANNE EBBINGS KIESTRA, met welke ik ruim 17 jaren door eenen gelukkigen echt verbonden was. Eene slepende ziekte deed haar bezwijken in den ouderdom van bijna 41 jaren, mij nalatende 5 Kinderen, van welke het jongste pas 14 weken telt. Zij was voor mij eene trouwe levensgezellin en voor onze Kinderen eene zorgdragende Moeder.
De Hemelsche Vader schenke mij kracht om in Zijnen ondoorgrondelijken wil eerbiedig en geloovig te berusten.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te merken.
Berlikum, den 17 Julij 1860.   K. T. LAUTENBACH.

. Heden morgen ongeveer 7 uur overleed, na eene langdurige ongesteldheid, mijne geliefde Dochter GEERTJE, in den ouderdom van ruim 45 jaren.
Franeker, 17 Julij 1860.   Wed. J. DE VRIES — DE JONG, mede namens mijne Kinderen.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN FRANEKER maken bij deze bekend, dat de **KERMIS** aldaar zal beginnen op Woensdag den 25 Julij a. s. en veertien dagen later weder eindigen; — voorts, dat Kramers, plaatsen voor Kramen of Disschen verlangende, zich tot dat einde in persoon of met vrachtvrije brieven kunnen aanmelden bij den Stads-Majoor *IJ. Deinema*, vóór den 23 Julij a. s.
Franeker, den 10 Julij 1860.   *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, ALBARDA, *Burgemeester*. F. H. BURGHGRAEF, *Secretaris*.

HARDDRAVERIJ.

Met toestemming van het Gemeente-Bestuur van *Franeker* gedenken eenige Kasteleins aldaar, op Maandag den 30 Julij a. s., des namiddags ten 3 ure, ter gelegenheid van de Kermis te laten verharddraven:
***Een fraaije ZILVEREN TABAKSPOT* en *DITO KOMFOOR*,**
door Paarden, die geen Stadsprijs, noch den door de Kasteleins aldaar uitgeloofden prijs hebben gewonnen, zullende echter een getal van minstens *zes* Paarden daarvoor moeten worden aangeboden.
Onder Stadsprijzen worden niet begrepen diegene, welke in eene stad door Kasteleins ter gelegenheid der Kermis of anderzins zijn uitgeloofd, noch die op de Leeuwarder-Paardemarkt.
De Inschrijving, Loting en Keuring der Paarden zullen plaats hebben bij *S. Weijer*, in het Wapen van Amsterdam, en de aangifte moeten geschieden op den dag der draverij, vóór 's middags 12 uur.

VERHURING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DE GEMEENTE DOCKUM zullen op Woensdag den 25 Julij 1860, des namiddags ten 5 ure, ten huize van H. W. Donker, in de Posthoorn te Dockum, publiek verhuren, voor den tijd van *zeven* aaneenvolgende jaren, ingaande, wat de Bouwlanden betreft, na het rispen der Vrucht in dit jaar, wat de Greidlanden betreft, den 5 Maart 1861, en wat de Huizinge en Schuur c. a. aangaat, den 12 Mei daaraanvolgende:
Eene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE, SCHUUR, VUURHUT, PLANTAGIE en verder aanbehooren, gelegen onder Hantumer Uitburen, *Roderterp* genaamd, groot volgens kadastrale meting 31 bunders 73 roeden 80 ellen; thans bij Lieuwe Simons Banga in huur.
Conditien te vernemen ter Secretarie van de gemeente Dockum.
Dockum, den 4 Julij 1860.   *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, A. POSTHUMA. *De Secretaris*, A. VAN SLOOTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLOTEN noodigen, bij dezen, uit bevoegde personen, welke bekwaam en genegen zijn om te staan naar de betrekking van HULP-ONDERWIJZER in de School voor het openbaar Lager Onderwijs aldaar, waaraan verbonden is eene jaarwedde van *ƒ* 225, om zich, onder franco overlegging der bij de Wet gevorderde bescheiden, aan te melden bij den Burgemeester aldaar, vóór den 1 Augustus aanstaande.
Sloten, 7 Julij 1860.   *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, IDZERDA, *Burgemeester*. R. BAKKER, *Secretaris*.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLOTEN brengen bij dezen ter kennis van de houders van Obligatien, ten laste dier Gemeente, dat op den 5 Julij jongstleden zijn **uitgeloot**: van de Negotiatie groot *ƒ* 7000, no. 6, en van de Negotiatie groot *ƒ* 1200, nos. 4 en 8.
Sloten, den 7 Julij 1860.   *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, IDZERDA, *Burgemeester*. R. BAKKER, *Secretaris*.

Aan de belanghebbenden wordt bij dezen kennis gegeven, dat de **HAVEN** te ***STAVOREN*** thans weder voor de Scheepvaart **GEOPEND en VEILIG BRUIKBAAR** is.

UITLOTING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OPSTERLAND brengen ter kennis der belanghebbenden, dat op den 30 Julij e. k., voormiddags ten 11 ure, in eene vergadering van hun Collegie, te houden in het Gemeentehuis te Beetsterzwaag, toegankelijk voor de houders der Schuldbrieven, zal worden overgegaan tot de uitloting van aandeelen à *ƒ* 500, ieder in de onderstaande Geldleeningen, als:

1. Van minstens 30 stuks in die aangegaan ten behoeve den aanleg des Kunstwegs, over *Lippenhuizen* naar de grenzen van *Ooststellingwerf*, per resto groot *ƒ* 25,000.
2. Van minstens 30 stuks in die aangegaan ten behoeve den aanleg des Kunstwegs van *Olterterp*, over *Selmien*, *Ureterp* en *Frieschpalen*, naar de *Groninger* grenzen, per resto groot *ƒ* 47,500. Van de nos. der uitgelote aandeelen zal nader bekendmaking in deze Courant geschieden.

Beetsterzwaag, den 6 Julij 1860.   *Burgemeester en Wethouders voornoemd*, J. A. LIJCKLAMA à NIJEHOLT. J. T. DE HAAN, *Secretaris*.

In de openbare School te *Wommels* wordt een HULPONDERWIJZER verlangd, tegen eene belooning, zoo lang de zaak van het Onderwijs aldaar nog niet overeenkomstig de wet is geregeld, van *ƒ* 200 in het jaar.
Zij, die genegen zijn naar die betrekking te dingen, worden uitgenoodigd, zich, onder overlegging der vereischte stukken, in persoon of met vrachtvrije brieven aan te melden ter Secretarie te Wommels, vóór of op den 25 Julij e. k.
Wommels, den 11 Julij 1860.   *Burgemeester en Wethouders van Hennaarderadeel*, C. WICHERS WIERDSMA, *Burgemeester*. J. v. D. WOUDE, *Secretaris*.

[illegible] roepen, bij deze, op de Hervormde Floreenpligtigen van Broek en Goingarijp, om te verschijnen, die van

Broek, op Zaturdag den 28 Julij 1860, 's voormiddags te 10 ure (*en niet des namiddags ten 2 ure*, zoo als vroeger is geannonceerd), in de Kerk aldaar.

Goingarijp, op dien zelfden dag, 's namiddags 2 ure (*in plaats 's voormiddags te 10 ure*), in de Kerk aldaar.

Ten einde de Kerkvoogdij-rekeningen over 1859 na welbevinding te arresteren, de staten van Begrooting voor de dienst van 1861 vast te stellen enz., in vorige advertentien breeder omschreven en geplaatst in de Courant van den 29 Junij en 6 Julij 1860.

Langweer, *Burgemeester en Wethouder voornoemd*,
den 17 Julij 1860. B. E. S. VAN WELDEREN RENGERS.
De Secretaris, W. HOOGLAND.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SCHOTERLAND convoceren door deze, ten verzoeke van Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen der onderstaande Dorpen, om te compareren:

die van *Delfstrahuizen*, in het Kerkgebouw aldaar, op Woensdag den 1 Augustus e. k., des voormiddags ten 11 ure, en

die van *Sint Johannesga*, *Rotsterhaule*, *Rohel* en *Gaast*, in de Kerk te *Sint Johannesga*, des namiddags ten 3 ure, ten einde:

1. op te nemen en bij welbevinding te arresteren de Rekeningen der Kerkvoogdij-administratien over de jaren 1858 en 1859;
2. de Begrootingen voor de jaren 1860 en 1861 vast te stellen;
3. in plaats van de afgetredene nieuwe Kerkvoogden te benoemen, en
4. te delibereren en te besluiten over alle zoodanige punten, welke betrekkelijk die administratien ter behandeling mogten worden voorgesteld.

Heerenveen, *Burgemeester en Wethouders voornoemd*,
den 17 Julij 1860. A. MEINESZ.
De Secretaris. J. KEESTRA.

HET GEMEENTEBESTUUR VAN WONSERADEEL zal, bij inschrijving, aanbesteden: Het **vergrooten** van de ONDERWIJZERSWONING te Lollum, volgens bestek en teekening, ten huize van den Onderwijzer aldaar voor de gegadigden ter visie liggende.

De omschrijvings-biljetten zullen vóór den 2 Augustus 1860 franco ter Secretarie van Wonseradeel moeten zijn ingeleverd.

Bolsward, *Het Gemeentebestuur voornoemd*,
den 17 Julij 1860. T. MULIER.
De Secretaris, J. BINKES.

DE BURGEMEESTER VAN SCHIERMONNIKOOG roept bij deze op, die geregtigd zijn tot reclame van eene RA, twee MASTEN en eenig WRAKHOUT, ongemerkt, als mede van twee zware EIKEN BALKEN, gemerkt: M B Co. $\frac{60}{118}$ 513 en $\frac{60}{118}$ 164.

Schiermonikoog, *De Burgemeester voornoemd*,
den 17 Julij 1860. H. A. ZEILINGA.

Aanbesteding eener Brug.

DE GEMEENTEBESTUREN VAN OOST- EN WESTDONGERADEEL gedenken aan te besteden op Maandag den 23 Julij 1860, 's namiddags ten 3 ure, ten huize van Jan Foppes Dijkstra, Herbergier te Pæzens, het maken van eene NIEUWE VASTE HOUTEN BRUG over de Rivier de Pæzens, tusschen het Moddergat en het dorp Pæzens, — alles volgens bestek en teekening ter lezing liggende bij genoemden Herbergier.

De aanwijzing in loco zal geschieden op den dag der besteding, des namiddags ten 1 ure.

AANBESTEDING.

HET POLDERBESTUUR *van den Veenpolder van Echten*, in de gemeente Lemsterland, zal, op Zaturdag den 21 Julij 1860, des middags te 12 uur, in het Logement *de Wildeman* te Lemmer, onder nadere approbatie, bij inschrijving en opbod, aanbesteden:

1. Het **bouwen** van eene VASTE BRUG met STEENEN LANDHOOFDEN en tot *waterkeering* ingerigt, over het Toevoerkanaal van het Stoomgemaal van voormelden Veenpolder, in den Rijdweg van de Lemmer naar de Echtener Brug.
2. Drie perceelen WALBESCHOEIJING, langs de *Opslagplaatsen*, aan de Hoofdturfvaarten in voormelden Veenpolder.

Waarvan de bestekken van af Maandag den 16 dezer, op de gewone plaatsen ter lezing zullen liggen; terwijl inmiddels nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Hoofd-Opzigter van den Veenpolder van Echten.

Lemmer, *Het Polderbestuur voornoemd*,
den 11 Junij 1860. O. R. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER, *Voorzitter*.
F. O. SLEESWIJK, *Secretaris*.

AANBESTEDING.

HET POLDERBESTUUR *van het 6de en 7de Veendistrict in de gemeenten Opsterland en Ægwirden* zal op Donderdag den 2 Augustus 1860, 's middags 12 uur, ten huize van den Logementhouder *F. van der Wal* te *Gorredijk*, publiek aanbesteden:

Het GRAVEN van drie gedeelten TOGTSLOOT, in den droog te maken kavel van het 6de Veendistrict onder Langezwaag.

Aanwijzing in loco zal plaats hebben 's daags vóór de aanbesteding, 's morgens 10 uur, waartoe belanghebbenden zich kunnen vervoegen bij de *Damsluis* te *Kortezwaag*.

De bestekken liggen ter lezing in de Logementen van F. VAN DER WAL te *Gorredijk*, JORISSEN te *Heerenveen*, WITTEVEEN te *Leeuwarden*, L. DE JONG te *Dragten*, L. BOUMA te *Beetsterzwaag* en in DE WILDEMAN te *Lemmer*; terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Opzigter E. WESTRA te *Kortezwaag*.

Gorredijk, *Het Polderbestuur voornoemd*,
den 18 Julij 1860. H. H. VAN DAM Senior, *Voorzitter*.
R. OTMA, *Secretaris*.

DE Floreenpligtigen van de Hervormde Godsdienst worden opgeroepen, om op Dingsdag den 31 Julij 1860, te tien ure 's voormiddags, te verschijnen in de Kerk te *Ee*, om in persoon, of bij behoorlijke volmagt, te stemmen eenen PREDIKANT in de Hervormde Gemeente van *Ee*, en zulks volgens het bestaande Reglement.

In naam des Kerkeraads van de voornoemde Gemeente,
G. H. LAMERS, *Consulent*.

AANBESTEDING.

KERKVOOGDEN *der Ned. Hervormde Gemeente te Arum* zullen op Donderdag den 26 Julij a. s., des namiddags om twee uur, in de Herberg bij *Meijer* aldaar, aanbesteden:

Het bouwen van eene NIEUWE PASTORIE te *Arum*, onder bij levering der daarvoor benoodigde Materialen.

De teekeningen, bestekken en voorwaarden van dat werk liggen ter inzage en lezing in bovengenoemde Herberg en verigers te *Harlingen* bij MINNEMA, te *Bolsward* bij WIEBES, te *Franeker* bij OOSTERBAAN, te *Sneek* in DE WIJNBERG, te *Leeuwarden* bij WITTEVEEN, te *Dokkum* bij DONKER en te *Dragten* bij W. BERG, en zijn bovendien op franco aanvrage te bekomen bij J. R. MIEDEMA, Boekdrukker te *Leeuwarden*, voor den prijs van 80 cents per exemplaar.

De aanwijzing in loco zal geschieden op den dag der aanbesteding, des voormiddags van 10 tot 12 uur.

KERKVOOGDEN *der Herv. Gemeente van Wouterswoude* roepen bij dezen op **Eigenaren** van GRAFSTEDEN op het Kerkhof van genoemd Dorp, verzoekende den desbelanghebbenden *dienaangaande*, *vóór* den 29 *Julij e. k.*, aangifte te doen bij den Onderwijzer te Driezum.

Namens Kerkvoogden voornoemd,
S. M. WIERSMA, *Adm*.

AANBESTEDING VAN TURF, BIJ GESLOTEN BRIEFJES.

Gegadigden tot de levering van 2400 ton BAGGELAAR TURF, 1ste kwaliteit, en 1400 ton DITO, 2de kwaliteit, aan het Sint Antony-Gasthuis te Leeuwarden, worden uitgenoodigd hunne Monsters, ieder uit niet minder dan acht Tonnen bestaande, met opgave van prijzen, in te zenden aan bovengenoemd Gesticht, vóór of op den 25 Julij 1860, alwaar inmiddels inlichtingen omtrent gezegde leverantie zijn te bekomen.

ONDERLINGE VERZEKERING VOOR BRANDSCHADE,

DE GECOMMITTEERDEN van de **Onderlinge Brand-Assurantie-Societeit**, over de voormalige kantons *Franeker*, *Bolsward* en *Dronrijp*, brengen bij deze ter kennis van de belanghebbende, dat **de aangaven van** VEE, HOOI en GRANEN ter inschrijving bij de genoemde Societeit, in de loopende maand Julij behooren te geschieden; — terwijl daartoe gelegenheid zal zijn des Maandags in DE VALK te *Franeker* en Donderdags in DE WIJNBERG te *Bolsward;* alsmede den 21 en 28 dezer op HALFWEG te *Dronrijp*, telkens des voormiddags van 10 tot 12 uren.

Namens de Gecommitteerden voornoemd,
DRAISMA DE VRIES, *Boekh. ad int.*

MR. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal op Zaturdag den 21 Julij 1860, des nademiddags om 3 uur, ten huize van de Wed. de Haan te Wijnaldum, finaal verkoopen:

Eene hechte HUIZING en SCHUUR met **Hoving** en **Hornleger**, benevens 11 bunders uitmuntend BOUW- en WEIDLAND onder Midlum; waarop geboden is *ƒ* 17,514.62½, en 2 b. 22 r. 50 e. bijzonder vruchtbaar WEIDLAND onder Wijnaldum; waarop geboden is *ƒ* 4878; — alles bij P. Sikkema en D. S. Hiddinga in gebruik; de Huizing 12 Mei 1861 en de Landen in den herfst van 1860 te aanvaarden, en zulks in 12 perceelen, breeder omschreven bij billetten, die ten Kantore van den Notaris te bekomen zijn.

MR. G. SCHOT, Notaris te Franeker, en P. ZEPER, Notaris te Leeuwarden, zullen op Donderdag den 2 Augustus 1860, des nademiddags om 4 uur, ten huize van den Kastelein van der Zee te Minnertsga, in het openbaar verkoopen:

1. Eene hechte HUIZINGE en **Erve**, op de Tjiellen te Minnertsga.
2. 1 b 35 r. best KOOLTJERSLAND onder Minnertsga.

Alles bij I. Ruigh in gebruik; het Land in den herfst van 1860 en de Huizing 12 Mei 1861 te aanvaarden.

DE Notaris ZEPER zal, op tijd en plaats voornoemd, publiek verkoopen: Eene HUIZING met **Erf** en **Bleek** op de Tjiellen te Minnertsga; bij den eigenaar K. J. Wiersma in gebruik. Den 12 Mei 1861 te aanvaarden.

VERKOOPING. De Notaris A. A. LAND te Franeker zal op Maandag den 23 Julij 1860, des namiddags ten 3 uren, ten huize van P. E. IJpma, in het Wagentje te Franeker, finaal verkoopen:

1. Een stuk voortreffelijk WEIDLAND, gelegen onder Hitzum, kad. bekend gem. Tzum, in sectie B onder no. 803, ter grootte van 1 b. 53 r. 36 el, belast met 1 fl. 14 st. dijkschatting; waarop geboden is *ƒ* 1857.25.
2. Een perceel dito GREIDLAND, mede onder Hitzum gelegen, kad. sectie B no. 817, groot 41 roede 72 el; geboden *ƒ* 440.

Aanvaarding St. Petri 1861.

VERHURING TE GENUM.

DE Notaris A. A. LAND te Franeker zal Donderdag den 26 Junij 1860, des namiddags 3 uur, ten huize van IJ. W. de Jong, Kastelein te Genum, in het openbaar, voor 5 jaren, verhuren:

De BOUW- en GREIDLANDEN, gelegen onder Reitzum, behoorende aan de Pastorie aldaar; in huur bij Jan F. Leistra en anderen.

Aanvaarding St. Martini in 1860 en St. Petri 1861.

VOORNAAM BOELGOED van Manufacturen te Makkum.

DE Notaris MANN zal, ten verzoeke van den Heer VERWER te Makkum, Dingsdag en Woensdag 24 en 25 Julij 1860, telkens 's morgens 9 ure, aan de Appelmarkt te Makkum, bij boelgoed verkoopen:

Eene rijke en groote hoeveelheid van fraaije MANUFACTUREN, bestaande in: vele soorten van Lakens, Bukskins, Wolkoode, Rokstreept, Linnen, Katoenen, rood Baai, witte en blaauwe Flennij, Malton, Nanking, Merinos, Luister, Paars, zeer vele Bonten, Kanevas, wollen en halfwollen Broekstoffen, bruine en zwarte Pilows, Damast, Tule en fijne Kanten, Fluweel, zijden en andere Vesten, Bokkebaai, Celas, onderscheidene Pakjestoffen, zijden en andere Doeken, Omslagdoeken, Dassen, Handschoenen, Slaapmutsen, zijden Mutsen, wollen en andere Dekens, 1 Bed met Peul, Pelterijen en zeer veel andere soorten van Manufacturen, welke tot een' volledigen en brillanten Winkel van dien aard zijn behoorende.

Deze Goederen zullen tegen alle prijzen worden verkocht.

VERKOOP VAN BOUW ONDER LIOESSENS.

DE Notaris BRANDSMA te Dronrijp zal op Dingsdag den 24 Julij 1860, 's avonds 6 ure, ten huize van Boersma, Kastelein te Morra, publiek provisioneel verkoopen:

91 roeden (2½ p) *puik* BOUWLAND, onder Lioessens; eigen aan de Wed. en Erven Jan J. Posthumus.

Verkoop van Veldvruchten enz.

DE Notaris VAN RIESEN te Dantumawoude zal op Woensdag den 25 Julij 1860, 's namiddags 3 uur, in de Herberg van Oeds Annes Rosema bij Dockum onder Dantumawoude, presenteren te verkoopen:

1. 1-47-00 (4 pondm.) BOONEN.
2. 1-47-00 (4 pondm.) KOOLZAAD.
3. 0-73-00 (2 pondm) HAVER.
4. 1-47 00 (4 pondm.) TARWE.
5. 1-10 00 (3 pondm.) GARST.
6. Den TOP of het GRASGEWAS van 1-47.00 (4 pondm.) zeer uitmuntend Hooiland aan den Wouddijk.

Alles op de Landen der Zathe vroeger in gebruik bij wijlen Jan Douwes Beintema onder Westergeest.

7. De HELFT van den MESTHOOP, bij het Huis van evengemelde Zathe.

En daarna **verhuren:**

De NAWEIDE van 3-30-00 (9 pondm.) Hooiland, mede tot voorzegde Zathe behoorende; in 4 perceelen.

VERKOOP VAN VELDVRUCHTEN. — De Notaris A. ALMA te Bergum zal op Woensdag den 25 Julij 1860, te 3 ure na den middag, bij Sjoerd Jansma, op het Huis ter Heide aldaar, presenteren te verkoopen:

Eenige perceelen ROGGE en HAVER, op Groot Veldlust onder Bergum; 2 perceelen HAVER op Toutenburg onder Rijperkerk; 2 perceelen CICHOREI en VLAS aan den Singel van Atze Kuipers bij den Zomerweg onder Bergum, en eenige perceelen HAVER in Noordermeer aldaar, en aan de Gravinnelaan onder Suameer, bij billetten gespecificeerd.

VERKOOPING TE *GROUW*. — De Notaris P. BOLTJES te Grouw zal op Donderdag den 26 Julij 1860, des avonds 8 uur, ten huize van Job Riemersma, Kastelein te Grouw, publiek, onder uitloving van verhooggeld, finaal verkoopen: Eene hechte, in de laatste jaren veel verbeterde HUIZINGE c. a., staande en gelegen in het midden op een der beste standen van het dorp Grouw, Kad. no 137, groot 80 el; bij den Heer J. de Jong in eigen gebruik; te aanvaarden 15 Augustus 1860; waarop is geboden *ƒ* 1250. — NB. Des verkiezende kunnen de Koopers ⅓ der koopschat als 1ste hypotheek onder deze Huizinge behouden tegen eene rente naar 4½ %.

VERKOOPING. Mr. H. P. WICHERS, Notaris te *Leek*, gedenkt, ten verzoeke van J. M. JUURSEMA en R. A. HOMAN, Ehelieden te *Leek*, op Woensdag den 8 Augustus 1860, des namiddags te 5 uur, ten huize van den Kastelein M. V. de Boer te Leek, publiek, op aannemelijke voorwaarden, te verkoopen:

Een voor korte jaren nieuw gestichten **kapitalen**

OLIEMOLEN,

voorzien met ruime OLIEBAKKEN en vele GERIJFELIJKHEDEN, ZAADPAKHUIS, ruime TURFSCHUUR met STALLING voor Paarden, KNECHTENWONINGEN, benevens daarbij gelegen beste GROENLANDEN, te zamen groot 1 b. 15 r. 80 e., doende jaarlijks tot huur de som van *ƒ* 10.50, alles zeer gunstig staande en gelegen te *Leek;* — zullende een Inventaris der daarbij behoorende losse Goederen en Gereedschappen in tijds voorhanden zijn en kunnen de Molen en verdere Gebouwen terstond en de Landerijen op November eerstkomende worden aanvaard.

Nader onderrigt te bekomen bij de Eigenaren en ten Kantore van den ondergeteekenden Notaris. Mr. H. P. WICHERS.

TER LEEUWARDER COURANT DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Leeuwarden*,

Gezien de missive van den Heer Commissaris in de provincie Friesland, van den 3 Julij 1860, 2de afdeeling, no. 960,

Brengen ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat het Zijne Majesteit heeft behaagd, voor dit jaar, de gewone bijeenkomst van de miliciens verlofgangers, voor de najaars-oefeningen, in zoo verre te beperken, dat bij Hoogstdezelfs besluit van den 14 Junij 1860 no. 57, op het Departement van Oorlog enkel de magtiging is verstrekt, om bij de 1ste, 2de en 3de bataillons van het Regement Grenadiers en Jagers en van het 1ste, 5de en 7de Regement Infanterie, die bestemd zijn, om in de legerplaats bij *Millingen* te worden vereenigd, tot het uitvoeren van veldmanoeuvres, tegen den 13 Augustus e. k. zoo veel miliciens van de ligting van 1857 van onbepaald verlof in werkelijke dienst op te roepen, als noodig zullen zijn om die bataillons op eene sterkte van p. m. 350 man te brengen, het kader daaronder niet begrepen, en bij het 5de Regement Dragonders, hetwelk gedeeltelijk bestemd is om aan voorschreven manoeuvres deel te nemen, al de miliciens van gezegde ligting bij dat korps ingedeeld, en dat die miliciens vóór of op den 24 September daaraanvolgende weder met onbepaald verlof naar hunne haardsteden zullen worden teruggezonden.

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd.

Leeuwarden, den 17 Julij 1860.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DIRK ZEPER, *L. B.*
De Secretaris H. VAN NOORD, *L. Secr.*

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Leeuwarden*,

Gelet op de missive van den Heer Commissaris des Konings in deze Provincie, van den 10 Julij 1860, 1ste afdeeling, no. 1275,

Brengen, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat *in Julij* 1861, te *Haarlem*, eene algemeene Nationale **Tentoonstelling** zal geopend worden, waartoe de voorwerpen in de maand *Junij* van dat jaar zullen moeten worden ingezonden;

Wordende de nijveren in deze Gemeente uitgenoodigd en aangemoedigd tot inzending hunner voorwerpen, opdat ook deze Tentoonstelling strekke tot bevordering van de Nijverheid te dezer plaatse.

Leeuwarden, den 17 Julij 1860.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DIRK ZEPER, *L. B.*
De Secretaris, H. VAN NOORD, *L. Secr.*

's GRAVENHAGE, 18 Julij.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

In de zitting van maandag heeft de minister van binnenlandsche zaken het wetsontwerp tot aanleg van spoorwegen voor rekening van Staat tegen de daartegen gemaakte bedenkingen verdedigd.

Weinige bestrijders — zeide de minister — hadden het woord gevoerd; maar hij achtte het wenschelijk, het gevoelen der Regering nu reeds te doen blijken. Hij wees er op, hoe het nu te nemen besluit voor de toekomst van Nederland van groote gevolgen zou wezen. Het wetsontwerp wilde hij buiten politieke beschouwingen gelaten hebben, maar hij mogt zich niet onthouden van de opmerking te maken, dat de constitutionnele beginselen ook praktische resultaten aan het volk konden leveren. Daarna sprak hij over de aanleiding, het doel van het wetsontwerp en het middel tot daarstelling van het laatste.

Nederland — zeide hij — was tot nu toe van een spoorwegnet verstoken. Van waar? Ieder was overtuigd van de noodzakelijkheid der vervulling van de ten deze bestaande behoefte. De spoorwegen waren nog niet aanwezig, omdat er verschil van gevoelen omtrent het middel bestond. De vorige Regering had eene poging aangewend om het doel bij wijze van concessie en rentegarantie te bereiken. Het daartoe strekkende wetsontwerp was in deze Kamer goedgekeurd, maar daarop in de Eerste Kamer afgewezen. De Regering meende dat het nu haar eerste pligt was de behoefte te zoeken te bevredigen. Van daar de indiening van dit wetsontwerp. Wel was daarin een stelsel aanwezig dat sommigen beweerden in strijd te zijn met het gevoelen van de meerderheid der Kamer. De meening der meerderheid moge al bij de beraadslaging over het vorig ontwerp in eene motie van orde opgesloten geweest zijn; daarentegen hadden velen aan de Regering het verwijt gedaan, dat zij zich door dergelijke motie niet gebonden had moet achten. De Regering alzoo moet eigen overtuiging hebben, niet die van anderen volgen: wat de Regering nu achtte het beste te wezen, dat had zij voorgesteld.

Het doel der wetsvoordragt was om uit den onzekeren toestand, waarin wij verkeerden, te geraken. Onderscheidene proeven om tot zekere uitkomst te komen waren mislukt; de Regering bedoelde de havens met het buitenland te verbinden en het buitenlandsch verkeer te bevorderen. Men had der Regering verweten dat het plan te veel omvattend was; eene hoofdlijn alleen was hetgeen sommigen wilden. De Regering had zich voorgesteld stamlijnen voor dat doel daar te stellen. Bij de behandeling van art. 2 zou kunnen beslist worden, of er te veel of te weinig was voorgedragen.

Het gekozen middel achtte hij allezins voldoende om het bedoelde oogmerk te bereiken. Tot nu toe hadden particulieren de zaak niet kunnen tot stand brengen, en daarom werd nu de aanleg van Staatsspoorwegen voorgedragen. Velen achtten dien aanleg kostbaarder dan dien door particulieren. Dat verwijt meende hij eene magtspreuk te zijn; het argument had dan ook geene waarde: mogt dit zijn bij werken van kleinen omvang, niet alzoo bij grootere. De Staat had zijne ambtenaren, die niet overdreven bezoldigd zijn; hij kon onteigeningen goedkooper bewerkstelligen; de aanleg van zijne werken was niet zoo duur, en vergeleken met de beste aanvragen om concessien, bijv. die van de HH. Bredius, van Reesema en Riche, verdiende het Regeringsvoorstel de voorkeur; ook leverde de Staat deugdelijk werk. De op de ambtenaren van den waterstaat geworpen blaam, als of dezen niet in staat zouden zijn dit omvangrijke werk naar behooren uit te voeren, verklaarde hij met nadruk te moeten afwijzen. Met genoegen deelde hij de bijzonderheid mede, dat twee dier ambtenaren naar Portugal waren opgeroepen om van raad te dienen bij den aanleg van groote werken in den Taag, en dat een der hoofdambtenaren als voorzitter benoemd was van de commissie tot onderzoek van het plan tot doorgraving van de landengte van Suez. Die voorbeelden wogen wel op tegen de verwijten aan het korps ambtenaren gerigt.

Het artikel in het wetsontwerp betrekkelijk de exploitatie was geen middel van bevrediging voor allen. Altijd had het in de bedoeling gelegen dit punt niet te praejudicieren. De aanschaffing van materieel was geen bewijs voor de bedoeling van exploitatie door den Staat; maar de aanmaak van zoodanig materieel was onafscheidelijk van den aanleg.

Men had gewezen op de vermeerdering van werkzaamheden, die de aanneming der wet vorderen zou, en de moeijelijkheid voor den minister om alles te overzien. De uitbreiding achtte hij niet onmogelijk; maar hij zou daarbij ondersteund worden door mannen, die algemeen vertrouwen verdienen, daarbij zou hij echter de verantwoordelijkheid van het beheer nimmer van zich schuiven.

Het aantal van de aanvangspunten van het werk was door velen als te groot opgegeven en beschouwd als een ander middel van bevrediging. Ook dit was onjuist; reeds vroeger had de Regering het plan gehad op onderscheidene punten te beginnen; met dit in de wet te stellen en die punten aan te geven, geloofde zij der Kamer genoegen te doen, en dit te meer, om alzoo het werk te bespoedigen. Hierbij meende hij zich voor het oogenblik te kunnen bepalen. Hij hoopte dat het *gemeen overleg* er toe mogt leiden om de zaak tot een bevredigend einde te brengen.

Door de heeren Thorbecke, Duymaer van Twist, van Zuylen van Nyevelt, J. T. ter Bruggen Hugenholtz, Wintgens, G. F. Dommer van Poldersveldt, Edm. van Wintershoven, Betz, Heemkerk Bzn., W. T. Gevers Deynoot, Poortman, M. Kingman Hzn, W. H. Dullert en W. M. de Brauw is het navolgende amendement voorgesteld.

Art. 1 te lezen als volgt:

Er worden spoorwegen aangelegd langs de lijnen, in het volgende artikel vermeld.

Van Onzentwege wordt een termijn bepaald, binnen welken aanvragen van concessie tot aanleg en exploitatie dier wegen, voor het geheel of voor een gedeelte, bij onzen minister van binnenlandsche zaken kunnen worden ingediend.

De ontvangen aanvragen worden publiek gemaakt; en zoo het, na onderzoek en overleg met de aanvragers, blijkt, dat de uitvoering kan worden gegund, en daartoe medewerking der Staten-Generaal noodig is, wordt hun het vereischte voorstel van wet in den aanvang der in September dezes jaars te openen vergadering aangeboden.

Bij gebreke van voldoende aanbiedingen, waarop concessie zou kunnen worden verleend, wordt een voorstel van wet tot aanleg voor rekening van den Staat zoodra mogelijk aan de Staten Generaal onderworpen.

De minister van finantien beantwoordde in de zitting van gisteren meer bijzonder de finantiële bezwaren, maandag tegen de wetsvoordragt ingebragt, doch nam daarbij ook andere punten op, vooral het staathuishoudkundig vraagstuk, of aanleg van wege den Staat al dan niet was een beginsel van protectie. De minister beantwoordde die vraag in ontkennenden zin en betoogde verder dat de tegenwoordige wet minder geld kosten en meerdere waarde geven zou dan de vorige wet. Even als de minister van binnenlandsche zaken maandag, verklaarde de minister van finantien ook nu, dat hij niet zou treden in politieke beschouwingen; thans waren aan de orde gewigtige materiële belangen van het Nederlandsche Volk, waarin de politieke niet moesten worden gemengd.

Bij de voortzetting der beraadslagingen hebben de heeren van Nispen, Heemskerk, Az. en v. Heukelom zich *voor* het wetsontwerp verklaard, de heeren Idzerda, Wintgens, van Twist en Olivier *daartegen*. De heer van Voorthuysen zal nadere inlichtingen afwachten. De heer Elout heeft de overlegging gevraagd der stukken nopens de lijn Vianen-Gorcum. De ministers van binnenlandsche zaken en van finantien hebben bij herhaling het woord gevoerd.

De algemeene beraadslagingen zijn daarna gesloten.

In de zitting van heden is nadat de commissie van de verzoekschriften rapport had uitgebragt over eenige, in hare handen gestelde rapporten, betrekkelijk het ontwerp der spoorwegen, geopend de beraadslaging over art. 1 van het wetsontwerp op den aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat en van het daarop voorgestelde amendement van de heeren Thorbecke en 13 andere leden.

Daarover voerden het woord de heeren Thorbecke, de Poorter, de Kempenaer en Dirks.

De minister van binnenlandsche zaken vroeg daarop het woord, om te betoogen: 1. dat de wetenschap zich niet verzet tegen het stelsel van Staatsspoorwegen; 2. dat de toestand, waarin wij verkeeren, noodzakelijk maakt het tot stand brengen van een net, daar men zich niet meer kan bepalen tot eene enkele lijn; 3. dat Staatsspoorwegen niet zijn kostbaarder voor den Staat dan hetgeen den Staat zou kosten bij het verleenen van concessien; 4. dat de ramingen van kosten zoowel als de uitvoering van het werk verzekert zijn, zonder de toekomst van het Land te zeer te verbinden; 5. dat het voorstel zelf van de 14 leden is in geen enkel opzigt aannemelijk en dat, werd het aangenomen, de Regering onmiddellijk de wet zou intrekken.

Daarna hebben nog het woord gevoerd de heeren Heemskerk Az., Zylker, van Diggelen, Betz en de minister van finantien, waarna de verdere voortzetting der beraadslaging verdaagd werd tot morgen.

LEEUWARDEN, 19 Julij.

VERGADERING VAN DE PROVINCIALE STATEN VAN FRIESLAND.

Zitting van 17 Julij.

Aanwezig 41 leden.

De notulen der zitting van den 12den worden gelezen en goedgekeurd.

Worden aangebragt punten:

8. Verslag van den toestand der provincie over 1859. — Ter griffie.

79. Berigt van Ged. Staten op het adres van den veearts Mossel om gratificatie of toelage. — Afgewezen.

80. Idem op de adressen onder punten 62 en 63, omtrent de afstrooming van het boezemwater. — Ter griffie; morgen behandelen.

81. Idem op gelijksoortige adressen onder punt 78. — Als boven.

82. Idem op het verzoek van het dijksbestuur van het Nieuw Bildt, tot wijziging van art. 9 van het dijksreglement (76). — Als boven.

83. Voorstel van Ged. Staten tot voortzetting der verbetering van de Geul door de Tjeukemeer. — Aan de commissie van rapporteurs voor punt 4 gezonden.

84. Voorstel van Ged. Staten tot subsidiëring van den aanleg van wegen in Kollumerland. — Aan de commissie voor punt 44 gezonden om consideratien en advies.

85. Berigt van Ged. Staten, met een adres van ingezetenen van Sexbierum, tot wijziging van de voorgestelde rigting van den kunstweg aldaar. — Ter griffie; om daarop te kunnen letten bij de behandeling van punt 49.

86. Missive van Ged. Staten, mededeelende een schrijven van het dijksbestuur der Zeven Grietenijen en stad Sloten, ten einde nog vóór den winter subsidie te bekomen tot de verbetering der zeeweringen van die contributie, ten gevolge der vernielingen door den paalworm. — Notificatie, behoudens nederlegging ter griffie.

87. Adres van het gemeentebestuur van Achtkarspelen, om subsidie voor den onderwijzer te Surhuisterveensterheide. — Voor vervallen gehouden, na het ter zake reeds genomen besluit om geene subsidie te verleenen.

Rapport wordt uitgebragt wegens punten:

25. Afsluiting van het Reitdiep, op Friesch territoir. — Ter griffie; morgen behandelen.

24. Adressen van volmagten van het Oud Bildt, om subsidie tot de slattingskosten der vaarten het Moddergat, de Oude Rijd en het Leijsterdiep. — Als boven.

De zitting wordt thans, krachtens art. 69, 2de lid der provinciale wet, door den voorzitter in eene zitting met gesloten deuren veranderd.

De deuren weder geopend zijnde, wordt in behandeling genomen de motie van den heer Lijcklama à Nijeholt „dat de Vergadering verklaren zal van oordeel te zijn, dat HH. Ged. Staten, door de indiening van een adres ter ondersteuning van het aanhangig wetsontwerp op den aanleg van spoorwegen hunne bevoegdheid te buiten zijn gegaan."

Vooraf wordt nog gelezen een schriftelijk voorstel van genoemden heer, dat de Staten, bij adres, zullen verzoeken, dat de in het gezegd wetsontwerp opgenomen lijn van Meppel op Harlingen niet over Leeuwarden maar over Sneek, Bolsward enz. loope. — Tot toelichting van dit voorstel zal den voorsteller gelegenheid worden gegeven, na de afdoening der motie zelve.

Die motie wordt, na uitvoerige discussie, met 29 tegen 10 stemmen verworpen.

Het voorstel wordt daarna door den voorsteller toegelicht en door het vereischt getal leden ondersteund. Op de vraag evenwel of de Vergadering het in overweging zal nemen, wordt met 21 tegen 14 stemmen, in ontkennenden zin besloten.

De vergadering is hierop verdaagd tot morgen, 's voormiddags tien ure.

Zitting van 18 Junij.

Tegenwoordig 39 leden.

De notulen der zitting van gisteren worden gelezen en goedgekeurd.

Rapport wordt uitgebragt wegens punten:

83. Voorstel van Ged. Staten tot het beschikbaar stellen van fondsen, ter voortzetting der verbetering van de Geul door de Tjeukemeer. — Ter griffie gelegd om straks (na de pause) te worden behandeld, wanneer tevens punt 24 zal worden afgedaan.

37 en 38. Wijziging enz. van de reglementen voor de Groote St. Johannesga'ster en Hasker Veenpolders, in verband met de adressen van D. D. Breuning c. s. en diakenen der Doopsgezinde gemeente te Heerenveen, omtrent eerstgenoemd reglement (punten 73 en 74). — Ter griffie, om behandeld te worden in de volgende vergadering.

84. Subsidiëring van den aanleg van kunstwegen in Kollumerland. — Als boven.

In behandeling worden genomen punten:

33. Reglement voor de Bildtpollen, in verband met het adres des Dijksbestuurs ter zake (punt 71). — Het reglement vastgesteld, behoudens enkele wijzigingen.

44. Aanleg eens kunstwegs oost van Bergum tot west van de Bergumernieuwstad. — Conform tot voorstel der commissie besloten geene subsidie tot den onderwerpelijken weg te verleenen.

45. Aanleg van kunstwegen:

a. van bij Hallum langs de Monnikelaan tot de Leijsterbrug en tot den Ouden-Bildtdijk;

b. van den Ouden-Bildtdijk tot oost van Bildtzijl;

c. van daar tot den weg bij St. Jacobi-Parochie, sectie A no. 55.

Subsidie verleend ad 25 % der aannemingsommen, met uitzondering van het

gedeelte van de Monnikelaan tot de Leijsterbrug, voor hetwelk 20 % wordt toegestaan, welke subsidie echter met 5 % zal worden verhoogd, wanneer de weg van de Leijsterbrug tot den Vrouwenbuurstermolen begrind zal zijn.

46. Aanleg van kunstwegen:

a. van de grens van Franekeradeel over Spannum tot de grens van Hennaarderadeel en Baarderadeel;

b. over den Slagtedijk (Hennaarderadeel) tot de Cubaarderlaan;

c. van daar tot in Cubaard;

d. van Warntille tot in Edens;

e. van de Hijdaarderzijl tot in Hijdaard.

Subsidie verleend ten behoeve van den weg onder *a.* van 30 % en voor de overige wegen van 15 % der aannemingsommen.

Na eene korte pauze worden de werkzaamheden hervat en mitsdien in behandeling gebragt punten:

24. Verzoek van volmagten van het Oud-Bildt, om subsidie voor de slatting van sommige vaarten. — Aan Ged. Staten teruggezonden, ter nadere instructie, wat de Oude Rijd en het Leijsterdiep betreft. Het voorstel der commissie, om eene tegemoetkoming te verleenen wegens onvoorziene rampen bij de slatting van het Moddergat, niet aangenomen.

83. Voorstel tot voortzetting der verbetering van de Geul in de Tjeukemeer. — De zaak aangehouden en Ged. Staten verzocht haar, nader geinstrueerd, in de winterzitting op nieuw ter tafel te brengen.

47. Aanleg eens grindwegs in Wonseradeel van den Hemdijk onder Westhem tot Greonterp. — Subsidie verleend tot 15% van de som van aanbesteding.

48. Aanleg eens kunstwegs in Baarderadeel van Schillaard langs Tjeindgum tot bij Luchtenveld. — Gelijke subsidie alsboven van 15% verleend.

49. Aanleg van kunstwegen:

a. van de grens van Menaldumadeel over Minnertsga, Tzummarum en de Bierumen tot bij Midlum;

b. van uit Tzummarum tot de grens van Franekeradeel; — in verband met een betrekkelijk adres van ingezetenen van Sexbierum.

Subsidie verleend ten bedrage van 30 % voor den weg sub *a* en van 25 % voor den weg sub *b* van de aannemingsom.

77. Aanleg eens kunstwegs van bij Dongjum naar den weg in Barradeel, loopende naar Tzummarum enz. — 25 % subsidie verleend van de aanbestedingsom.

89. Reglement voor het 6de en 7de Veendistrict. — Het reglement vastgesteld, behoudens enkele wijzigingen.

69 en 70. Wijziging van het reglement voor de Huitebuurster Kadijken en adres van jhr. G. R. G. van Swinderen c. s., ter zake. — De voorgestelde wijzigingen goedgekeurd en het voormeld adres gewezen van de hand.

De vergadering is hierna verdaagd tot morgen, voormiddag 10 uur.

Zitting van 19 Julij.

Zijn aanwezig 40 leden.

De notulen der zitting van gisteren worden gelezen en goedgekeurd, zoo ver zij, bij den korten tusschentijd en den omvang der behandelde punten, in gereedheid hebben kunnen worden gebragt.

Rapport wordt uitgebragt wegens punten punten 4 en 4*a*, het ontwerp der provinciale begrooting voor 1861. — Ter lezing gelegd, om, zoo mogelijk, nog in de tegenwoordige zitting te worden behandeld, na afloop der aan de orde gestelde punten.

In behandeling worden genomen punten:

41. Wijziging van het reglement op het onderhoud van wegen, vaarten enz. uit eene hand, door meerdere onderhoudpligtigen. — Het reglement gewijzigd, na verwerping van eene motie van den heer S. W. H. A. van Beijma thoe Kingma, om, de zaak aanhoudende, het gevoelen van Ged. Staten te vragen (tegen de winterzitting) of ook, met het oog op de grondwet, de provinciale wet en de gemeentewet, het onderwerpelijk reglement gemist kan worden, en dus behoort te worden afgeschaft.

80 en 81. Berigt van Ged. Staten op de ingekomen adressen wegens de afstrooming van het boezemwater. — De adressen aan Ged. Staten teruggezonden, ten einde daarop te letten, in zoo ver zij dit met het algemeen belang der provincie overeenkomstig achten.

82. Verzoek van het dijksbestuur van het Nieuw Bildt tot wijziging van art. 9 van het dijksreglement. — Aan Ged. Staten teruggezonden, om met hunne consideratien wederom ter tafel te brengen in de winterzitting.

25. Afsluiting van het Reitdiep. — Alsvoren de onderhandelingen ter zake met Groningen af te breken, aan Ged. Staten opgedragen, om te onderzoeken de mogelijkheid en wenschelijkheid, dat de Munnekezijlen hare afstrooming op het af te sluiten gedeelte van het Reitdiep verkrijge, en deswegens nader te berigten.

37 en 38. Wijziging van het reglement voor den St. Johannesgaster Veenpolder en van dat voor den Hasker Veenpolder. — Aangehouden, met opdragt aan Ged. Staten, van een nader onderzoek, in verband met den vermeenden strijd met art. 9 van het veenreglement.

84. Aanleg van kunstwegen in Kollumerland. — Subsidie verleend voor den weg:

a. van den Leeuwarder-Groninger straatweg langs de Wiel, door Kollum, Veenklooster enz., naar de grens van Dantumadeel, 30% indien de weg wordt doorgetrokken tot den kunstweg naar Dokkum, doch anders 25 %;

b. van Kollum langs Oudzijl tot de Dokkumer Nieuwezijlen, 30 % indien hij wordt aangelegd als de kunstwegen in Oostdongeradeel;

c. van den weg sub *a* over de Pomp en Warfstermolen enz. naar de grens van Groningen 20 %.

d. van Burum tot Warfstermolen 20 %.

e. van den grindweg langs het kanaal van Dokkum naar Stroobos over brug no. 11 tot Westergeest 15 %;

f. van den weg sub *c* tot aan de brug over de Pompsterrijd 15 %, en

g. van den weg sub *d* naar de Leegte of de Groninger grens 15 % der aannemingssom.

4. Ontwerp-begrooting der provincie over 1861. — De begrooting vastgesteld in: uitgaaf tot *f* 329,878.94½, ontvang op *f* 330,535.45, waarschijnlijk batig slot *f* 656.50½.

De werkzaamheden hiermede zijnde afgeloopen, sluit de voorzitter, in naam des Konings, de vergadering.

Het door de Provinciale Staten van Friesland in de zitting van den 11 dezer vastgesteld adres aan Z. M. den Koning, wegens de vestiging van een geregtshof te Leeuwarden, luidt als volgt:

Aan den Koning.

SIRE!

Volgens openbare bekendheid hebben de Staten der provincien *Groningen* en *Drenthe* zich bij adres tot Uwe Majesteit gewend met betrekking tot de bepalingen van het bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal aanhangig wetsontwerp eener nieuwe regterlijke inrigting, waarbij het getal geregtshoven tot vijf wordt terug gebragt en als zetel van dat voor de drie noordelijke provincien wordt aangewezen *Leeuwarden.* — De Staten van *Groningen* gaven daarbij hunne bezwaren te kennen tegen eene opheffing der provinciale hoven, terwijl zij met die van *Drenthe*, ingeval het ontwerp tot wet werd verheven, zoodanige wijziging zouden verlangen, dat *Groningen* worde verklaard te zullen zijn den zetel van het genoemde geregtshof.

Deze omstandigheid geeft aan de Staten van *Friesland* aanleiding om van hunnen kant bij Uwe Majesteit te doen blijken van het hoog belang, 't welk zij er in stellen, dat *Leeuwarden* blijve aangewezen als zetel van het geregtshof voor de drie noordelijke provincien en dat alzoo geen gunstig gevolg worde gegeven aan den wensch van de vertegenwoordiging der beide naburige gewesten.

Zij zullen daarbij zich onthouden van het voeren van eenig betoog omtrent het al of niet wenschelijke van het behoud van een geregtshof voor iedere provincie, waardoor alle gewestelijk bezwaar onderling zoude vervallen. Nu het wetsontwerp in hoofdbeginsel dat behoud verwerpt, achten zij sulks van hun standpunt minder gepast.

Zij willen zich alleen veroorloven aan Uwer Majesteits aandacht enkele opmerkingen te onderwerpen, welke, naar hun bescheiden gevoelen, de gronden, aangevoerd voor het brengen van den zetel eens geregtshofs te *Groningen* minder aannemelijk maken.

Die gronden zijn vier in getal, te weten:

1. de meerdere bevolking van de stad *Groningen* boven *Leeuwarden*;
2. beweerde betere ligging in en gemeenschap met het nieuw daar te stellen regtsgebied;
3. het grooter aantal zaken, civiele en criminele te zamen genomen, 't welk in de laatste jaren bij het provinciaal geregtshof te *Groningen* dan bij dat te *Leeuwarden* zoude zijn aangebragt;
4. het bestaan eener academie te *Groningen.*

De eerste dier gronden kan zeker van geene afdoende beteekenis [...] aanmerking genomen wordt, dat bij geput is uit eene meerdere bev[...] der hoofdstad van de provincie *Groningen*, terwijl in tegenstelling de [...] volking van dat gewest ruim 60,000 beneden die van *Friesland* staat en [...] zielen in de *beide* provincien *Groningen* en *Drenthe* te zamen dat van [...] slechts met 26,000 overtreft. Het is dus zeker, dat het gewest, waarin [...] het wetsontwerp het geregtshof zal worden gevestigd, een aanzienlijk gro[...] tal justitiabelen bevat, dan dat waarheen de overbrenging verlangd wordt [...] nu, met het oog op de belangen der ingezetenen, wier regtsbedeeling van [...] gelen, niet die der hoofdplaats alleen op den voorgrond moeten worden gest[...] zal wel voor geene gegronde tegenspraak vatbaar zijn.

De tweede grond kan evenmin van gewigt worden geacht. Bij eene onbevooroordeelde beschouwing toch van de ligging der beide provincien, moet men ge[...] reedelijk tot de gevolgtrekking komen, dat volkomen waar is wat daaromtrent [...] opgemerkt in de mémorie van toelichting op het wetsontwerp, te weten, dat de geographische ligging van beide geen groot onderscheid oplevert, doch dat *Groningen* nog het meest noordelijk is gelegen, en dat voorts in de gemeenschap der overige streken des regtsgebieds met de beide hoofdsteden geen belangrijk verschil bestaat.

Als het oog gevestigd wordt op den straatweg van *Leeuwarden* naar *Groningen*, en op dien van *Leeuwarden* naar *Meppel*, op de daarmede in verband staande kunstwegen, die van *Assen* over *Smilde* door *Appelscha* enz. eene te allen tijde bruikbare en veilige passage geven naar *Leeuwarden*, — op de verder in het oostelijk deel van *Friesland* gelegen kunstwegen, die óf reeds met soortgelijke wegen in *Groningen* en *Drenthe* in dadelijk verband staan, óf althans tot aan en nabij de grenzen dier provincien loopen, — dan behoeft het geen gezet betoog, dat de drie provincien, wat de middelen van communicatie betreft, ook buiten de waterwegen, zoodanig aan elkander zijn verbonden, dat over het algemeen het meerendeel van hen wier belangen hen roepen naar de plaats, waar de zetel des geregtshofs gevestigd zal zijn, zich even goed, even gemakkelijk en in betrekkelijk even korten tijd naar *Leeuwarden* als naar *Groningen* kan begeven. Komt voorts de lang gewenschte spoorweg-verbinding eerlang tot stand, dan zal ook daardoor de gelegenheid tot spoedige verplaatsing nog worden vermeerderd.

De derde grond zal zeker evenmin in aanmerking kunnen komen. — Moge het waar zijn, dat welligt in de laatste jaren meer zaken bij het provinciaal geregtshof van *Groningen* aanhangig zijn gemaakt dan bij dat in *Friesland*; — een verschil, dat aan deze of gene toevallige en mogelijk tijdelijke oorzaken kan zijn toe te schrijven, — het is evenzeer waar, dat darin geene afdoende reden mag worden gezocht om aan *Groningen* boven *Leeuwarden* de voorkeur te geven en om, bij anders gelijk staande omstandigheden van gemeenschap en ligging, den zetel des hofs in eerstgenoemde stad te vestigen. Zoo het gestelde feit toch al mogt kunnen leiden tot de meening, dat het ten bewijze moet strekken, dat voor het tegenwoordige in *Groningen* bij mindere bevolking meer behoefte bestaat aan regtsbedeeling, dan kan daaruit in billijkheid nog niet afgeleid worden, dat om die reden de vestiging van het geregtshof moet onttrokken worden aan een gewest, dat aanzienlijk meer bevolkt is en daardoor, bij gelijkstaande verhouding overigens, op het behoud daarvan billijke aanspraak kan maken.

De vierde grond, Sire! is van dien aard, dat darin veeleer eene reden is gelegen om het geregtshof *niet* te *Groningen* te vestigen.

Daargelaten toch het onjuiste van het betoog, dat de academie te *Groningen* niet geheel als eene Rijksinstelling zoude zijn te beschouwen, is het belangrijk bezit eener hoogeschool van dat gewigt, dat iedere stad en gewest, welke zoodanige instelling van hooger onderwijs heeft, het voorregt daarvan grootelijks dient te beseffen. De regtvaardigheid en billijkheid brengen ook mede, dat het veelzijdig genot daarvan in de weegschaal kome, wanneer het de vraag betreft, waar het geregtshof zal worden gevestigd, en met hare beginselen is het zeker niet overeenkomstig aan het bezit eener academie ook nog daarom het voorregt van dat van een geregtshof te verbinden, ten zij er eene overwegende drangreden besta, die daartoe moet leiden.

Dat nu die gelegen kan zijn in een overwegenden invloed van zoodanig hof op de studie en ontwikkeling van regtsgeleerden en regterlijke ambtenaren, valt meer dan te betwijfelen. — Zonder toch in eenig opzigt het hoog belang van het bestaan van een geregtshof, van zijne werking en invloed op de regtsbedeeling en op de practische vorming van regtsgeleerden enz. te miskennen, in tegendeel die hoog waarderende is het opvallende dat die practische resultaten eerst met vrucht kunnen worden erlangd *na* volbragte academische loopbaan, waarna het meerendeel van hen, die de regtswetenschap beoefenden, de academie weder verlaat.

Het argument zoude hoogstens van eenige beteekenis zijn ten opzigte van die jeugdige regtsgeleerden, die door inwoning of anderzins toevallig in de academiestad ook na volbragte studien blijven; het hechten daaraan zou dus in het wezen der zaak zijn een bevoordeelen van weinigen tegen over het benadeelen van velen.

Eene beschouwing uit het aangevoerde oogpunt schijnt ook bij de Regering gegolden te hebben, vermits in de memorie van toelichting wordt aangevoerd: dat *Groningen* is den zetel eener hoogeschool en dat *Leeuwarden geene daarmede gelijkstaande* Rijksinstelling bezit.

Wel is waar bestaat te *Leeuwarden* eene groote strafgevangenis, doch eene gelijkstelling van deze met eene hoogeschool, om den evenaar der schaal voor het geregtshof naar *Groningen* te doen overhellen, zal wel door niemand in vollen ernst kunnen worden aangevoerd. — Al ware het, zoo als het geval niet is, dat de materiële uitkomsten in dit opzigt volkomen gelijk stonden, dan nog is het onwaardeerbaar voordeel van morelen en intellectuelen aard, de invloed op ontwikkeling en beschaving, van eene academie van dien aard, dat van eene gelijkstelling geene sprake kan wezen.

Met het oog intusschen op de transportkosten van beschuldigden en veroordeelden valt het op dat het, bij het bestaan der groote strafgevangenis te *Leeuwarden*, ook allezins in het financieel belang des Rijks is aldaar het geregtshof gevestigd te hebben.

Na dit een en ander veroorlooven de adressanten zich nog eerbiedig de aandacht Uwer Majesteit daarop te vestigen:

dat *Friesland*, vroeger in het bezit eener hoogeschool, later athenaeum, te *Franeker*, reeds sints verscheidene jaren door de opheffing daarvan verstoken is geworden van het genot van zoodanige wetenschappelijke instelling, als waarin *Groningen* zich mag verheugen;

dat voorts *Friesland* met aanzienlijke kosten uit eigen middelen voor het provinciaal geregtshof een geheel nieuw gebouw heeft gesticht, dat niet alleen zich aanbeveelt door uitwendig sierlijken vorm, maar ook inwendig zoodanig is ingerigt, dat het geacht mag worden eene uitnemend geschikte localiteit voor een geregtshof ten dienste der drie provincien aan te bieden; dat ook *Friesland* als gewestelijk deel des Rijks, blijkens bekende statistieke uitkomsten, in belangrijkheid van vele bronnen van handel en vertier die der beide provincien *Groningen* en *Drenthe* overtreft;

dat *Friesland* in de laatste jaren aan zijne water- en landwegen meer aanzienlijke kosten heeft besteed dan de beide naburige gewesten en ook daarom mede zich mag vleijen niet achtergesteld te zullen worden bij de vestiging van een geregtshof;

dat eindelijk, wat het dragen der algemeene Rijkslasten betreft, *Friesland* bepaaldelijk in de grondbelasting aanzienlijk meer bezwaard is dan de beide naburige gewesten.

Het is den adressanten bekend, Sire! dat deze omstandigheden op zich zelve welligt niet geheel afdoende zouden kunnen zijn om in eene zaak, waarin het belang der justitiabelen op den voorgrond moet staan, *Leeuwarden* als zetel des hofs aan te bevelen, zoo overigens dat belang daarmede in kennelijken strijd ware; doch dit, naar hunne meening, het geval niet zijnde, mogen zij op haar wijzen, als zooveel bijkomende punten, die mede ten belange van eene vestiging te *Leeuwarden* spreken.

Het is op alle aangevoerde gronden, dat zij Uwer Majesteit eerbiedig verzoeken geene wijziging te brengen in de artt. 60 en 61 van het wetsontwerp op de nieuwe regterlijke inrigting.

Zij zijn met den meesten eerbied,
SIRE!
Van Uwe Majesteit,
De onderdanige en gehoorzame dienaren,
De Staten van Friesland,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

Leeuwarden,
den 11 Julij 1860.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.